
Vergaderjaar 2026-2027

36 917 Wijziging van de Mediawet 2008 in verband met de versterking van de uitvoering van de publieke mediaopdracht op lokaal niveau

G **NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET TWEDE VERSLAG**
Ontvangen 16 oktober 2026

De regering dankt de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap¹ voor de nadere schriftelijke inbreng bij het Wetsvoorstel tot wijziging van de Mediawet 2008 in verband met de versterking van de uitvoering van de publieke mediaopdracht op lokaal niveau. De regering heeft met veel belangstelling kennisgenomen van de vervolgvragen en opmerkingen van de leden van de fracties van PRO, de BBB, VVD, D66, het CDA, FVD en OPNL. De leden van de fractie van PRO sluiten zich aan bij de vragen van de fractie van OPNL. Het lid van de fractie van OPNL sluit zich aan bij de vragen van de fracties van PRO en het CDA.

Hierna volgt de beantwoording van de gestelde vragen.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van PRO

De leden van de fractie van PRO hebben naar aanleiding van het verslag de volgende vervolgvragen aan de regering.

1.

In de eerste ronde heeft de fractie van PRO vragen gesteld over de onafhankelijkheid van het programmabeleid bepalend orgaan (hierna pbo). De regering heeft uitgelegd dat het pbo een onafhankelijk orgaan is, maar de leden van de PRO-fractie vragen zich nog altijd af of en hoe de lokale omroepen invloed uit kunnen oefenen op de benoemingen van pbo-leden.² Graag zien zij een uitvoeriger antwoord hierop. Genoemde leden vragen zich verder af op grond waarvan de regering de Stichting Nederlandse Lokale Omroepen (hierna: NLPO) voldoende onafhankelijk en onpartijdig acht om te bemiddelen in een geschil tussen een pbo en het bestuur, de directie of de hoofdredactie, terwijl omroepbestuurders en directeuren binnen de NLPO structureel zijn vertegenwoordigd en pbo's niet? Kan een pbo zich rechtstreeks tot het Commissariaat voor de Media (hierna: Commissariaat) wenden wanneer bemiddeling door de NLPO niet tot een bevredigende oplossing leidt? Daarnaast informeren genoemde leden hoe onafhankelijke behandeling wordt gewaarborgd wanneer een bestuurder of directeur die partij is bij een geschil zelf

¹ Samenstelling:

Van Apeldoorn (SP), Beukering (Fractie-Beukering), Van Bijsterveld (JA21), Doornhof (CDA), Fiers (PRO), Van Gasteren (Fractie-Van Gasteren), Van der Goot (OPNL), Jaspers (BBB), Karaaslan (D66), Kemperman (FVD), Van Kesteren (PVV), Van Knapen (BBB), Lagas (BBB), Van Meenen (D66), Musa (VVD), Nicolai (PvdD), Perin-Gopie (Volt), Ramsodit (PRO), Rietkerk (CDA) (voorzitter), Van Rooijen (50PLUS), Roovers (PRO), Rosenmöller (PRO), Van de Sanden (Fractie-Van de Sanden), Straus (VVD), Talsma (ChristenUnie), Veldhoen (PRO) (ondervoorzitter), Visseren-Hamakers (Fractie-Visseren-Hamakers), De Vries (SGP), Walenkamp (Fractie-Walenkamp).

² Kamerstukken I 2026/27, 36917, E, p. 6.

lid is van het College van Omroepen en de overige leden zijn directe sectorcollega's zijn? Kan de regering toelichten waarom er niet is gekozen voor een externe onafhankelijke bemiddelaar of geschillencommissie? Verder vragen de leden van de fractie van PRO zich af of de regering voornemens is om een evaluatie uit te voeren naar de onafhankelijkheidspositie van de pbo's na ingang van het nieuwe stelsel?

De regering is het met de leden van de PRO-fractie eens dat het van belang is dat het pbo zijn wettelijke taken goed en onafhankelijk kan uitvoeren. Daarom regelt het wetsvoorstel een versterkte positie van het pbo ten opzichte van de huidige situatie. Een eerste versterking is dat het pbo bestaat uit ten minste vijf leden, onder wie de voorzitter en per gemeente die deel uitmaakt van het lokale verzorgingsgebied waar de omroep zich op richt minimaal één lid.³ Een tweede versterking is dat het wetsvoorstel bepaalt dat het pbo een afzonderlijk orgaan van de instelling is. Zoals in paragraaf 2.5 van de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel is uitgelegd, kan dus het bestuur van de omroep niet (ook) functioneren als pbo. Een derde versterking is dat het pbo een reglement moet hebben over de samenstelling en werkwijze, dat in elk geval voorschriften geeft over onverenigbaarheden.⁴

Tegelijkertijd acht de regering het niet passend om tot in detail procedurele vereisten vast te leggen in de wet- en regelgeving. Allereerst is dit niet in lijn met de inrichting van het publieke mediabestel in algemene zin, waar een zekere afstand tussen de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (hierna: OCW) en de media-instellingen die het media-aanbod verzorgen gewenst is, vanwege de grondwettelijk geborgde onafhankelijkheid van de media. Ook voor de landelijke en regionale publieke omroepen is het uitgangspunt dat de verhouding tussen organen in een media-instelling in eigen statuten en reglementen wordt geregeld.⁵ Verder is iedere lokale publieke omroep uniek, ook in het nieuwe stelsel. De omvang, het type organisatie, het verzorgingsgebied – dit alles verschilt per verzorgingsgebied en lokale omroep. Uniform opleggen hoe pbo's hun werk moeten doen verhoudt zich in de ogen van de regering slecht tot deze variëteit in de sector én het uitgangspunt dat de lokale publieke omroep zelf de ruimte moet hebben om invulling te geven aan de publieke mediaopdracht in zijn lokale verzorgingsgebied. Ten slotte is de regering ervan overtuigd dat de NLPO dezelfde waarde hecht aan een stevig, onafhankelijk en goed functionerend pbo als de regering en de leden van de PRO-fractie. De regering verwacht dat dit aspect onderdeel gaat worden van het concessiebeidsplan van de NLPO, waar vervolgens (kandidaat)-lokale omroepen hun beleidsplannen op moeten afstemmen volgens de wet. Niet voor niets heeft de NLPO in haar *Leidraad Meerjarenbeleidsplan en Meerjarenbegroting 2028-2032* opgenomen dat het pbo van belang is, en expliciet benoemd dat het van belang is om als omroep te regelen hoe de informatiepositie van het pbo is.⁶

Bovenstaande leidt ertoe dat de regering het niet passend acht om in het wetsvoorstel een benoemingsprocedure voor te schrijven, of vast te leggen wat de rol van het bestuur van een lokale publieke omroep bij deze benoemingsprocedure is. Dat is aan de lokale publieke omroep om te organiseren op basis van hun statuten en interne regelingen. Het ligt voor de hand dat de rol van het bestuur van de lokale publieke omroep bij de benoeming van pbo-leden onderdeel is van die statuten en interne regelingen. De NLPO ondersteunt dit proces met modeldocumenten en scholing over onder meer het werven van leden voor het pbo en het zorgen voor een representatief pbo.

³ Gewijzigd voorstel van wet, Kamerstukken I 2025/26, 36917, B, artikel 2.87m, tweede lid.

⁴ Gewijzigd voorstel van wet, Kamerstukken I 2025/26, 36917, B, artikel 2.87w.

⁵ Zie bijvoorbeeld artikel 2.61, tweede lid, onderdeel c, van de Mediawet 2008 voor de regionale omroepen en artikel 2.24, eerste lid, onderdeel d, voor de landelijke omroepen.

⁶ *Leidraad Meerjarenbeleidsplan en Meerjarenbegroting 2028-2032*, NLPO, augustus 2026.

Ook het wettelijk inregelen van een geschillencommissie of externe onafhankelijke commissie acht de regering om bovenstaande redenen niet passend. In algemene zin kunnen pbo's zich bij problemen in de uitvoering melden bij het ministerie van OCW (als stelselverantwoordelijke) en de NLPO (als samenwerkings- en coördinatieorgaan). De regering acht de onafhankelijkheid van de NLPO ten opzichte van de lokale publieke omroepen stevig geborgd. Het is niet het college van omroepen, maar de raad van bestuur van de NLPO die op grond van artikel 2.82 van het wetsvoorstel is belast met de uitvoering van de taken van de NLPO als samenwerkings- en coördinatieorgaan en de dagelijkse leiding over de werkzaamheden. Bovendien regelt het wetsvoorstel dat het lidmaatschap van het bestuur (en de raad van toezicht) van de NLPO onverenigbaar is met het lidmaatschap van het college van omroepen van de NLPO en het lidmaatschap van een orgaan van of een dienstbetrekking bij een lokale publieke omroep.⁷

In meer formele zin speelt het Commissariaat als onafhankelijke toezichthouder een belangrijke rol. De betreffende artikelen over het pbo vallen onder het toezicht van het Commissariaat.⁸ Een pbo kan zich bij knelpunten in de uitvoering van zijn wettelijke taken wenden tot het Commissariaat. De bevindingen van het pbo kunnen ook informatief zijn voor het Commissariaat bij het houden van toezicht op de publieke media-opdracht. De omroep moet journalistiek aanbod verzorgen dat relevant is voor de gehele breedte van het verzorgingsgebied, en niet slechts een deel ervan. De verslaglegging moet verspreid zijn over alle aangesloten gemeenten. Het Commissariaat ziet hierop toe op basis van het beleidsplan bij aanwijzing en lokale publieke omroepen leggen hier verantwoording over af in hun jaarverslagen. Daarnaast vloeit uit dit wetsvoorstel voort dat op de lokale publieke omroepen de artikelen 2.142a en 2.178 van de Mediawet 2008 van toepassing worden. Deze artikelen geven voorschriften over de inrichting van de bestuurlijke organisatie en over deugdelijke bedrijfsprocessen. Op deze artikelen wordt toezicht gehouden door het Commissariaat. Over de uitleg van de artikelen en ter invulling van dit toezicht heeft het Commissariaat een beleidsregel vastgesteld.⁹ Het gaat bij de artikelen 2.142a en 2.178 om effectief bestuur, gericht op het vervullen van de publieke mediaopdracht overeenkomstig de geldende wet- en regelgeving. Wanneer er dus binnen een lokale publieke omroep feitelijk een governance zou zijn die in de weg zou staan aan het uitvoeren van de wettelijke taak van het pbo, zou dat volgens de regering onder het toezicht van het Commissariaat vallen. Het Commissariaat beschikt ten aanzien van deze artikelen over de mogelijkheid om een last onder dwangsom of een bestuurlijke boete op te leggen.¹⁰

Al met al is de regering van mening dat het wetsvoorstel de juiste balans kent tussen het vastleggen van de benodigde kaders en waarborgen voor een stevig pbo, inclusief toezicht daarop, en voldoende ruimte om daar als lokale omroep en pbo in de praktijk uitvoering aan te geven op een manier die past bij de lokale situatie.

De regering zegt de leden van de fractie van PRO toe het functioneren van de pbo's mee te nemen als onderdeel van de evaluatie van het wetsvoorstel.

2.

⁷ Artikelen 2.78, eerste lid, onderdelen b en c, van het wetsvoorstel.

⁸ Artikelen 2.87l, onderdeel c, 2.87m en 2.87w.

⁹ Beleidsregels governance en interne beheersing 2017.

¹⁰ Mediawet 2008, artikel 7.12.

In de wet is op dit moment geen duidelijke verplichting voor de informatievoorziening aan pbo's opgenomen en hetzelfde geldt voor een tijdige, schriftelijke en gemotiveerde reactie op zijn adviezen. Dit verzwakt de positie en de controlerende taak van het pbo. Kan de regering toelichten waarom deze normen ontbreken? Graag ontvangen de leden van de PBO-fractie een uitgebreide reflectie hierop.

Als de omroep niet voldoende informatie verstrekt, of anderszins adviezen zonder motivering terzijde legt, kan een pbo zich rechtstreeks tot het Commissariaat wenden? Zo ja, welke instrumenten heeft het Commissariaat ter beschikking om hierin op te treden?

De regering is het met de leden van de PRO-fractie eens dat het van belang is dat het pbo zijn wettelijke taken goed kan uitvoeren. Daarom regelt de regering in het wetsvoorstel dat de positie van het pbo wordt versterkt ten opzichte van de huidige situatie, zoals ook is beschreven in het antwoord op vraag 1 van deze leden.

Tegelijkertijd acht de regering het niet passend om tot in detail procedurele vereisten vast te leggen in de wet- en regelgeving. Dat geldt ook voor het voorschrijven van een wettelijke informatieplicht van het bestuur van de lokale publieke omroep naar het pbo. De regering is hier geen voorstander van. Ten eerste omdat dit niet in lijn is met de inrichting van het publiek mediabestel in algemene zin, waar een zekere afstand tussen de Minister van OCW en de media-instellingen die het media-aanbod verzorgen gewenst is, vanwege de grondwettelijk geborgde onafhankelijkheid van de media. Ook voor de landelijke en regionale publieke omroepen is het uitgangspunt dat de verhouding tussen organen in een media-instelling in statuten en reglementen wordt geregeld.¹¹ Ten tweede is iedere lokale publieke omroep uniek, ook in het nieuwe stelsel. De omvang, het type organisatie, het verzorgingsgebied – dit alles verschilt per verzorgingsgebied en lokale omroep. Uniform opleggen hoe pbo's hun werk moeten doen verhoudt zich in de ogen van de regering slecht tot deze variëteit in de sector én het uitgangspunt dat de lokale publieke omroep zelf de ruimte moet hebben om invulling te geven aan de publieke mediaopdracht in zijn lokale verzorgingsgebied. Ten derde is de regering ervan overtuigd dat de NLPO dezelfde waarde hecht aan een stevig, onafhankelijk en goed functionerend pbo als de regering en de leden van de PRO-fractie. De regering verwacht dat dit aspect onderdeel gaat worden van het concessiebeleidsplan van de NLPO, waar vervolgens (kandidaat)-lokale omroepen hun beleidsplannen op moeten afstemmen volgens de wet. Niet voor niets heeft de NLPO in haar *Leidraad Meerjarenbeleidsplan en Meerjarenbegroting 2028-2032* opgenomen dat het pbo van belang is, en expliciet genoemd dat het van belang is om als omroep te regelen hoe de informatiepositie van het pbo is.¹²

Wat betreft de rol van het Commissariaat wijst de regering op het volgende. Een pbo kan zich bij knelpunten in de uitvoering van zijn wettelijke taken wenden tot het Commissariaat als toezichthouder. Die problemen kunnen te maken hebben met de informatievoorziening vanuit (het bestuur van) de lokale publieke omroep. De bevindingen van het pbo kunnen informatief zijn voor het Commissariaat bij het houden van toezicht op de publieke media-opdracht. Daarnaast vloeit uit dit wetsvoorstel voort dat op de lokale publieke omroepen de artikelen 2.142a en 2.178 van de Mediawet 2008 van toepassing worden. Deze artikelen geven voorschriften over de inrichting van de bestuurlijke organisatie en over deugdelijke bedrijfsprocessen. Op deze artikelen wordt toezicht gehouden door het Commissariaat. Over de uitleg van de artikelen en ter invulling van dit toezicht heeft het Commissariaat een beleidsregel vastgesteld.¹³ Het gaat bij de artikelen 2.142a en 2.178

¹¹ Zie bijvoorbeeld artikel 2.61, tweede lid, onderdeel c, van de Mediawet 2008 voor de regionale publieke omroepen en artikel 2.24, eerste lid, onderdeel d, voor de landelijke publieke omroepen.

¹² *Leidraad Meerjarenbeleidsplan en Meerjarenbegroting 2028-2032*, NLPO, augustus 2026.

¹³ Beleidsregels governance en interne beheersing 2017.

om effectief bestuur, gericht op het vervullen van de publieke mediaopdracht overeenkomstig de geldende wet- en regelgeving. Wanneer er dus binnen een lokale publieke omroep feitelijk een governance zou zijn die in de weg zou staan aan het uitvoeren van de wettelijke taak van het pbo, zou dat volgens de regering onder het toezicht van het Commissariaat vallen. Dit zou het geval kunnen zijn indien het pbo binnen de omroep niet de informatie verkrijgt om zijn wettelijke taak uit te kunnen voeren. Het Commissariaat beschikt ten aanzien van deze artikelen over de mogelijkheid om een last onder dwangsom of een bestuurlijke boete op te leggen.¹⁴

3.

In de eerste termijn van schriftelijke vragen hebben de leden van de PRO-fractie gevraagd: “Hoe wordt bij de overgang naar een streekomroep de eerste pbo-samenstelling onafhankelijk en transparant vastgesteld, en wie ziet toe op de naleving van de benoemingsprocedure wanneer meerdere partijen kandidaten voordragen?”¹⁵ De regering antwoordt weliswaar op de vereisten die gesteld worden aan een pbo en geeft enige toelichting op het toezicht, maar hoe ziet de regering de overgang naar deze nieuwe organisatie voor zich? Hoe wordt de onafhankelijkheid en transparantie van het proces gewaarborgd bij de eerste pbo-samenstelling? De leden van de PRO-fractie ontvangen graag een uitvoeriger antwoord op dit gedeelte van de vraag.

Het wetsvoorstel voorziet niet in een benoemingsprocedure voor het pbo. Voorafgaand aan de aanwijzingsprocedure organiseren kandidaat-omroepen de (eerste) pbo-samenstelling volgens hun statuten en interne regelingen. De NLPO ondersteunt dit proces met modeldocumenten en scholing over onder meer het werven van leden voor het pbo en het zorgen voor een representatief pbo.

Uiteindelijk is het de verantwoordelijkheid van de kandidaat-omroep om te zorgen dat het (eerste) pbo conform de wettelijke vereisten wordt samengesteld, en via de statuten openheid te verschaffen over de manier waarop het pbo wordt samengesteld en benoemd. Het is in het belang van de kandidaat-omroep om dat zorgvuldig en transparant te doen, omdat de gemeenteraad in het kader van de aanwijzingsprocedure adviseert over het pbo aan de hand van in ieder geval de statuten, de ledenlijst van het pbo en het beleidsplan van de kandidaat-omroep. Het Commissariaat beoordeelt de aanvraag met inachtneming van de adviezen, en kan besluiten tot afwijzing indien een kandidaat-omroep onvoldoende voldoet aan het criterium dat over het pbo gaat.

Als de lokale omroep eenmaal gestart is, geldt nog een aanvullend vereiste boven op de bovenstaande vereisten aan het pbo. Dan moet het pbo een reglement hebben over samenstelling en werkwijze, dat in elk geval voorschriften geeft over onverenigbaarheden.¹⁶ De regering heeft er vertrouwen in dat met bovenstaande kaders de onafhankelijkheid en transparantie van het benoemingsproces voldoende zijn gewaarborgd.

4.

De regering stelt dat zij voornemens is om: “lokale publieke omroepen in een nieuwe klasse onder de huidige laagste klasse toe te voegen in artikel 5e van de Regeling normering topinkomens OCW-sectoren.”¹⁷ Zou de regering kunnen toelichten hoe artikel 5e van de regeling uitgewerkt zal worden? Hoe gaat deze klasse eruitzien, en voor wie wordt deze van toepassing?

Het klopt dat de regering voornemens is om de lokale publieke omroepen en de NLPO onder de toepassing van de Regeling normering topinkomens OCW-sectoren te brengen, zodat zij, net als de

¹⁴ Mediawet 2008, artikel 7.12.

¹⁵ Kamerstukken I 2026/27, 36817, E, p. 6.

¹⁶ Gewijzigd voorstel van wet, Kamerstukken I 2025/26, 36917, B, artikel 2.87w.

¹⁷ Kamerstukken I 2026/27, 36917, E, p. 24.

landelijke en regionale publieke mediadienst nu al, moeten voldoen aan (verlaagde) sectorspecifieke bezoldigingsnormen voor de media-instellingen.

Artikel 5e van de Regeling normering topinkomens OCW-sectoren kent op dit moment voor media-instellingen vier verschillende bezoldigingsklassen. Klasse D komt overeen met het algemeen bezoldigingsmaximum uit de Wet normering topinkomens (hierna: WNT). Hieronder vallen de topfunctionarissen van landelijke publieke media-instellingen als de NPO, de NOS en de fusie-omroepen. Daarnaast zijn er sinds 2021 drie verlaagde klassen: C, B en A.¹⁸ Hieronder vallen op dit moment de topfunctionarissen van o.a. de Ster, de regionale publieke omroepen en de (landelijke) aspirant-omroepen. Onder de huidige laagste klasse (A) wordt in artikel 5e dus een nieuwe klasse (AA) toegevoegd waar de topfunctionarissen van de lokale publieke omroepen onder zullen vallen. Het maximale bezoldigingsbedrag van deze klasse AA zal onder het maximum van klasse A liggen, dat op zijn beurt substantieel onder het maximum van klasse D (tevens het WNT-maximum) ligt. Als een topfunctionaris niet het volledige jaar of voor een volledige betrekkingssomvang werkzaam is, dan geldt het bezoldigingsmaximum naar rato.

De WNT is van toepassing op zogenoemde topfunctionarissen. Het gaat hier om bestuurders en toezichthouders van de instelling en de hoogste ondergeschikten die belast zijn met de dagelijkse leiding van de gehele instelling. Voor de toezichthouders geldt dat hun bezoldiging maximaal 15% (voor voorzitters) dan wel 10% (voor leden) van het bezoldigingsmaximum mag zijn dat hoort bij de klasse waar de instelling in valt.

Het streven is dat deze wijzigingsregeling eind dit jaar gepubliceerd wordt, en dat het betreffende deel voor de lokale omroepen per 2028 in werking treedt, gelijktijdig met de start van het nieuwe stelsel. De wijzigingsregeling wordt op dit moment getoetst, onder meer op uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid. De regering is voornemens het parlement hierover medio november nader te informeren in de mediabegrotingsbrief 2027.

Met bovenstaande geeft de regering uitvoering aan de motie-Mohandis, die de regering verzoekt substantieel lagere bezoldigingsmaxima vast te stellen dan het algemene maximum van de WNT.¹⁹

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de BBB

De leden van de fractie van de BBB willen voorzichtig zijn met het voor democratie en cultuur zo belangrijke omroepbestel, inclusief lokale en regionale omroepen. De leden van de BBB-fractie maken zich zorgen over de wijzigingen die dit wetsvoorstel met zich meebrengt. Meer in het bijzonder maken zij zich zorgen over het goed blijven bedienen van kleinere gemeenschappen, een grotere rol van de overheid, afnemende invloed van de gemeenten, toenemende bureaucratie, een te snelle en ruwe invoering, verdwijnen van te veel goede lokale omroepen, belangenverstrengelingen en vele onduidelijkheden. Daarom stellen genoemde leden de regering de volgende aanvullende vragen.

1.

¹⁸ Kamerstukken II 2019/20, 32827, nr. 200.

¹⁹ Kamerstukken II 2025/26, 36917, nr. 32.

De BBB-fractie maakt zich ernstige zorgen over het feit dat nu goed georganiseerde en nuttige lokale omroepen gedwongen zullen worden te verdwijnen of op te gaan in een van de nieuwe of grotere 80 omroepen waar de minister zegt op uit te willen komen. Kan de regering garanderen dat goed functionerende lokale omroepen niet gedwongen worden te fuseren of te verdwijnen? Als dit niet het geval is, kan de regering dan aangeven waarom niet?

De regering onderschrijft het belang dat de BBB-fractie hecht aan goed georganiseerde lokale publieke omroepen. Juist daarom beoogt de regering met het wetsvoorstel ervoor te zorgen dat er niet slechts op sommige plekken, maar overal in Nederland goed georganiseerde, professionele lokale publieke omroepen komen.

Zoals is toegelicht in paragraaf 2.3 van de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel is de regering van mening dat schaalvergroting noodzakelijk is om daarvoor te zorgen. Kleinere lokale omroepen hebben vaak te weinig slagkracht voor het uitvoeren van de agenderende en controlerende functies, zo concludeerden de Raad voor het Openbaar Bestuur (hierna: ROB) en de Raad voor Cultuur (hierna: RvC) in hun gezamenlijk adviesrapport.²⁰ De regering regelt daarom in het wetsvoorstel en de bijbehorende lagere regelgeving dat er vanaf 2028 een indeling komt van maximaal tachtig lokale verzorgingsgebieden. Deze indeling is afkomstig uit de sector zelf, zoals is toegelicht in hoofdstuk 2.3 van de memorie van toelichting van het wetsvoorstel. De indeling in tachtig lokale verzorgingsgebieden, die wordt vastgelegd in het Mediabesluit 2008, geldt in elk geval voor de gehele eerste concessieperiode van de NLPO.²¹

Het behoud van bestaande journalistieke, organisatorische en lokale expertise die nu bij de goed functionerende omroepen aanwezig is, is voor de regering van groot belang voor het nieuwe bestel. Daartoe begeleidt de NLPO al lokale publieke omroepen die willen fuseren ter voorbereiding op het nieuwe bestel. Zij heeft bijvoorbeeld kwartiermakers ingezet die als onafhankelijke procesbegeleiders het fusie- en professionaliseringstraject van huidige omroepen begeleiden.

Uiteindelijk wijst het Commissariaat tijdens de zogeheten aanwijzingsprocedure één lokale publieke omroep aan voor een verzorgingsgebied, na onderlinge afweging van de aanvragen.²² Zij doet dit aan de hand van adviezen van de gemeenteraad of -raden en de NLPO. In sommige gebieden zal een fusie van de bestaande lokale publieke omroepen een aanvraag doen. In andere gebieden zal er sprake zijn van concurrerende aanvragen van (bestaande) organisaties. In dat laatste geval zou het kunnen voorkomen dat een huidige lokale omroep de nieuwe aanwijzing niet verkrijgt en derhalve niet door kan gaan als lokale publieke omroep. Het staat een dergelijke organisatie overigens vrij om door te gaan als lokale commerciële omroep.²³

De regering is ervan overtuigd dat de aanwijzingsprocedure en de andere maatregelen uit het wetsvoorstel ertoe leiden dat er voor ieder verzorgingsgebied een partij wordt aangewezen die goed en professioneel in staat is om het hele verzorgingsgebied te bedienen – en dat zal naar verwachting in veel gevallen een huidige, goed functionerende omroep zijn.

2.

²⁰ ROB en RvC (2020) *Lokale media: niet te missen*. Den Haag, p. 71-72.

²¹ Kamerstukken II 2025/26, 36917, nr. 21.

²² Gewijzigd voorstel van wet, Kamerstukken I 2025/26, 36917, B, artikel 2.87k, derde lid.

²³ Het bepaalde in het voorgestelde artikel 2.170j is niet van toepassing op huidige lokale omroepen die geen aanwijzing verkrijgen in het nieuwe bestel. Dat artikel is van toepassing op omroepen die al een keer een aanwijzing hebben gehad op grond van de nieuwe regels.

Wat is het bereik van de huidige 300 lokale omroepen? Hoeveel wordt ernaar geluisterd en gekeken, ook via internet? Is de regering voornemens te monitoren hoe het bereik van de omroepen zich ontwikkelt na de eventuele invoering van deze wet? Is de regering bereid om de eventuele uitvoering van deze wet op te schorten, dus niet verder te gaan met het verminderen van omroepen, mocht blijken dat het bereik duidelijk afneemt?

De regering wijst er voor de volledigheid op dat het actuele aantal lokale publieke omroepen 225 is. De NLPO heeft in 2025 een gezamenlijk bereiksonderzoek door het onderzoeksbureau Motivaction onder ruim 10.000 respondenten laten uitvoeren. Dat onderzoek rapporteerde een jaarbereik van 49% door lokale publieke omroepen.²⁴

De NLPO is daarnaast voornemens een jaarlijks bereiks- en waarderingsonderzoek op te zetten voor de lokale publieke omroep.²⁵ Het streven is dat de NLPO inzet op een nulmeting bij de start van het nieuwe stelsel. Dit stelt de regering in staat om het bereik te monitoren en de al dan niet positieve effecten van het nieuwe stelsel op het bereik te kunnen evalueren als onderdeel van de bredere evaluatie van het wetsvoorstel. Op basis van de bredere resultaten van die evaluatie (waaronder het bereik) kan worden gezien of nadere aanscherping van het publieke mediabestel op lokaal niveau nodig is. De regering is niet bereid om de inwerkingtreding en uitvoering van het wetsvoorstel op te schorten, gezien de noodzaak, die uitvoerig beschreven is in paragraaf 2.1 van de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel.

3.

Jongeren kijken en luisteren ongetwijfeld veel meer naar sociale media en internet dan naar lokale omroepen. Wat is het bereik van de huidige lokale omroepen onder jongeren (onder de 18 jaar)? Nam dit bereik het afgelopen decennium toe of af, en met hoeveel? Als deze trend doorzet, zijn de lokale omroepen dan de gelden van het Rijk (31 miljoen, met bijkomende uitgaven) waard? Als dit het geval is, vragen de leden van de BBB-fractie hoe de regering ervoor wil zorgen dat de lokale omroepen door jongeren bekeken en beluisterd (blijven) worden, zodat het voorgestelde stelsel ook op langere termijn nuttig blijft.

De regering is het zeer eens met de leden van de BBB-fractie dat het (blijven) bereiken van jongeren een essentiële opgave is voor alle publieke omroepen. Er is op dit moment geen betrouwbaar onderzoek beschikbaar naar het bereik van lokale publieke omroepen specifiek onder mensen onder de 18 jaar.

Zoals hierboven is beschreven is de NLPO voornemens een jaarlijks bereiksonderzoek op te zetten voor de lokale publieke omroep.²⁶ Daarbij wordt onderscheid gemaakt in leeftijdsgroepen, waaronder jongeren (13-19 jaar). Het streven is dat de NLPO inzet op een nulmeting bij de start van het nieuwe stelsel. Dit stelt de regering in staat om het bereik te monitoren.

In algemene zin verwacht de regering dat het wetsvoorstel ertoe gaat leiden dat er overal in Nederland een professionele lokale omroep zal zijn, die dankzij de maatregelen uit dit wetsvoorstel, beter dan nu in staat is om jongeren te bereiken. Bovendien blijft programmatisch differentiëren mogelijk in het nieuwe stelsel. Het wetsvoorstel regelt dat een lokale omroep het media-aanbod programmatisch kan blijven toespitsen op doelgroepen, zoals jongeren.

²⁴ Jaarbereik wordt gedefinieerd als het percentage Nederlanders dat jaarlijks wordt bereikt door media-aanbod van de gezamenlijke lokale publieke omroepen.

²⁵ Leidraad Meerjarenbeleidsplan en Meerjarenbegroting 2028-2032, NLPO, augustus 2026.

²⁶ Leidraad Meerjarenbeleidsplan en Meerjarenbegroting 2028-2032, NLPO, augustus 2026.

4.

Met het wetsvoorstel wordt een norm geïntroduceerd dat ten minste de helft van het media-aanbod in het Nederlands of Fries moet worden uitgezonden.²⁷ Is dit niet (veel) te weinig? Is de regering bereid dit percentage te verhogen?

De leden van de BBB-fractie verwijzen naar het feit dat het wetsvoorstel de norm introduceert dat ten minste de helft van het media-aanbod in het Nederlands of Fries moet worden uitgezonden.²⁸ Deze norm bestaat al voor landelijke en regionale publieke omroepen en wordt nu uitgebreid naar de lokale publieke omroepen.

Het gaat hier nadrukkelijk om een minimumnorm. In de praktijk bestaat het aanbod van lokale publieke omroepen, gezien hun aard, vrijwel geheel uit producties in het Nederlands, Fries, dialecten of streektaalen. Dit constateerde het Commissariaat ook in zijn uitvoeringstoets, zoals is beschreven in paragraaf 6.2 van de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel. De regering vindt het toch van belang om deze norm aan te houden, gelet op de essentie van de lokale binding van de lokale publieke omroep met het verzorgingsgebied. Verhogen van deze norm acht de regering echter niet nodig en niet proportioneel, om bovenstaande reden.

5.

Kan de regering aangeven welke openbaar beschikbare (vergelijkende) onderzoeken ten grondslag liggen aan de keuze voor schaalvergroting boven andere organisatiemodellen voor lokale omroepen? Welke alternatieven zijn daadwerkelijk onderzocht, en waarom is daar niet voor gekozen?

De regering constateert ten eerste dat zij met het wetsvoorstel voortbouwt op de wens tot schaalvergroting die al jaren bij de lokale publieke omroepen en gemeenten zelf leeft. Omroepen en gemeenten hebben zich sinds 2010 voor schaalvergroting ingezet. Door middel van twee convenanten is de ambitie om te werken aan samenwerking en schaalvergroting centraal komen te staan. Allereerst in het *Vernieuwingsconvenant gemeenten-lokale omroepen 2012-2015* van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (hierna: VNG) en de (toenmalige) koepelvereniging Organisatie voor Lokale Omroepen in Nederland (hierna: OLON).²⁹ En vervolgens in het *Vernieuwingsconvenant gemeenten-lokale omroepen 2015-2018* van de VNG, de OLON en de Stichting Nederlandse Lokale Publieke Omroepen, als opvolger van de OLON.³⁰ Uit een evaluatie vanuit de sector zelf bleek in 2021 dat samenwerken en schaalvergroting daadwerkelijk tot verbetering leidt. Dit zorgt voor “een professionelere organisatie, meer aanbod op verschillende kanalen en veelal een samenvoeging van budgetten.”³¹

In aanvulling op bovenstaande heeft de regering gebruik gemaakt van diverse onderzoeken en adviesrapporten om het wetsvoorstel te onderbouwen.

De ROB en de RvC laten in hun adviesrapport zien dat lokale publieke omroepen met een grotere schaal er beter in slagen om hun maatschappelijke en democratische functies uit te oefenen dan lokale publieke omroepen met een kleine schaal. Met name de democratische functies van

²⁷ Kamerstukken I 2026/27, 36917, E, p. 24.

²⁸ Mediawet 2008, artikel 2.122.

²⁹ *Vernieuwingsconvenant gemeenten-lokale omroepen van VNG en OLON*, juni 2012.

³⁰ *Vernieuwingsconvenant gemeenten-lokale omroepen 2015-2018 VNG/OLON/NLPO*, november 2015.

³¹ *Beleidsvaluatieonderzoek Streekomroepvorming*, Kwink Groep, september 2021, p. 32.

controleren en agenderen staan bij de kleinere lokale publieke omroepen onder druk. In hun gezamenlijke rapport uiten de raden hun zorg hierover.³²

De regering verwacht op basis van onderzoek verder dat schaalvergroting en de daaruit volgende professionalisering een positief effect zullen hebben op de essentiële inzet van vrijwilligers door de lokale publieke omroepen. De lokale binding kan hierbij behouden blijven. Dit blijkt uit een evaluatie van het Stimuleringsfonds voor de Journalistiek (hierna: SvdJ) uit 2022: “Verscheidene omroepen gaven aan dat ingehuurd professionals kennis met zich meebrachten, waar de vrijwilligers mee omhoog werden getild. Hierbij ging het over vaardigheden als interviewtechnieken en montage, maar ook over kennis van grote journalistieke kwesties. Deze kennis werd intern gedeeld op de redacties, ook met vrijwilligers. De vrijwilligers stonden op hun beurt dicht bij het publiek in de verschillende gemeenten, waardoor de omroep beter betrokken raakte bij de lokale gemeenschappen.”³³

Zoals is beschreven in paragraaf 2.3 van de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel zouden de doelen van het wetsvoorstel ook langs andere weg dan schaalvergroting bereikt kunnen worden. Voor de hand ligt bijvoorbeeld de samenwerking met andere lokale publieke omroepen of met de regionale publieke omroep te versterken. De regering kiest er echter voor om de lokale publieke omroepen zelf te versterken. De lokale publieke omroepen kunnen zich met de nieuwe organisatiewijze en ruimere bekostiging ontwikkelen tot meer professionele journalistieke organisaties, met behoud van hun unieke rol en aandacht voor lokale kleur. Door deze ontwikkeling worden zij een betere samenwerkingspartner voor onder andere regionale publieke omroepen en kan een grotere toegevoegde waarde worden bereikt dan door enkel op versterken van de samenwerking in te zetten.

6.

Kan de regering aangeven hoe wordt voorkomen dat in het nieuwe stelsel overhead (ook op het departement, Commissariaat, NLPO, pbo's) groeit ten koste van lokale journalistiek? Hoeveel van de beschikbare 31 miljoen euro komt straks daadwerkelijk terecht bij lokale journalistiek?

De regering merkt op dat het volledige bedrag van € 31 miljoen per jaar vanaf 2028 beschikbaar is voor de uitvoering van de publieke media-opdracht door de lokale publieke omroepen. Daar bovenop is een bedrag voorzien van € 3,5 miljoen voor de verwachte structurele extra uitvoeringslasten voor de NLPO en het Commissariaat.³⁴

De regering is het met de leden van de BBB-fractie eens dat de beschikbare middelen in het kader van de stelselherziening zoveel mogelijk ten goede moeten komen aan de verbetering van de lokale journalistiek. Daar is het voorstel ook op gericht.

Ten eerste is het zo dat de middelen verdeeld worden over minder organisaties, van ruim tweehonderd nu tot maximaal tachtig in de nieuwe situatie. Het doel hiervan is het vergroten van organisatorische slagkracht en het voorkomen van versnippering.

³² Lokale media: Niet te Missen, ROB en RvC, november 2020, p. 71.

³³ Van Stoom naar Stroom, de weg naar professionalisering, SvdJ, juni 2022, p. 17-18.

³⁴ Kamerstukken II 2025/26, 32827, nr. 381.

Ten tweede krijgt, op grond van het voorgestelde artikel 2.75, derde lid, onderdeel d, de NLPO de taak de doelmatige inzet van de gelden te bevorderen. Het is aan de NLPO om invulling te geven aan deze (nieuwe) taak.

Ten derde gaan de bepalingen over een sobere, doelmatige en evenwichtige inrichting van de bestuurlijke organisatie ook gelden voor de NLPO en de lokale publieke omroepen.³⁵ Het Commissariaat houdt hier vervolgens toezicht op.

Ten slotte wijst de regering erop dat het Adviescollege toetsing regeldruk geconcludeerd heeft dat er geen alternatieven zijn om met minder gevolgen voor de regeldruk de doelen van het wetsvoorstel te bereiken.

Met dit geheel beoogt de regering te bewerkstelligen dat de middelen zoveel mogelijk ten goede komen aan de uitvoering van de publieke taak, waarbij tegelijkertijd moet worden opgemerkt dat het onvermijdelijk is dat organisatiekosten onderdeel zullen blijven van de uitgaven van lokale publieke omroepen.

7.

Welke harde, meetbare criteria gebruikt de regering om straks vast te stellen of het nieuwe stelsel beter werkt dan het huidige?

Zoals is toegelicht in hoofdstuk 8 van de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel is de regering voornemens om de stelselwijziging in ieder geval op drie onderdelen te evalueren, door middel van een onafhankelijk synthese-onderzoek:

- 1) de financiële gezondheid van de lokale publieke omroepen;
- 2) het bereik en waardering van de lokale publieke omroepen; en
- 3) de rol die de lokale publieke omroepen spelen in de hoeveelheid en het type lokaal nieuws in Nederlandse gemeenten.

Ten aanzien van het eerste onderdeel wil de regering bereiken dat de financiële gezondheid en stabiliteit van de lokale publieke omroepen verbetert ten opzichte van de huidige situatie. Dat wil zeggen dat er in de toekomst zo min mogelijk lokale publieke omroepen zouden moeten zijn die naar het oordeel van het Commissariaat financieel ongezond zijn. Dit is een hard, meetbaar criterium. De huidige en toekomstige driejaarlijkse evaluaties van het Commissariaat bieden de noodzakelijke gegevens en indicatoren om te kunnen beoordelen in hoeverre de financiële gezondheid en stabiliteit van de lokale omroepen verbeterd is ten opzichte van de huidige situatie. De meest recente evaluatie van het Commissariaat betrof de bekostiging van de lokale publieke omroepen gedurende de periode 2022-2024. Dat betekent dat de volgende evaluatie de periode 2025-2027 betreft; kortom tot aan de start van het nieuwe stelsel. De evaluaties na die periode kunnen inzicht bieden in de al dan niet positieve effecten van de stelselwijziging op dit onderdeel.

Voor het tweede onderdeel, het evalueren van bereik en waardering van de lokale publieke omroepen, zal gebruik worden gemaakt van bereiks- en waarderingsonderzoek dat de NLPO voornemens is op te zetten voor de lokale publieke omroep.³⁶ Het doel is daarbij om het bereik van en de waardering voor de lokale publieke omroepen te laten stijgen vanaf de start van het nieuwe stelsel per 2028. Ook dit zijn harde, meetbare criteria. Het bereik onder inwoners en waardering van

³⁵ Mediawet 2008, artikel 2.142a.

³⁶ Leidraad Meerjarenbeleidsplan en Meerjarenbegroting 2028-2032, NLPO, augustus 2026.

inwoners zullen hierbij als concrete indicatoren gebruikt worden. Het streven is dat de NLPO inzet op een nulmeting bij de start van het nieuwe stelsel. Dit stelt de regering ook op dit onderdeel in staat om de al dan niet positieve effecten van het nieuwe stelsel te kunnen evalueren.

Het derde onderdeel betreft de rol die de lokale publieke omroepen spelen in de hoeveelheid en het type lokaal nieuws in Nederlandse gemeenten. Bij dit onderdeel zal een grootschalig onderzoek van het Commissariaat en het SvdJ naar het aanbod van lokaal nieuws naar verwachting een grote rol spelen.³⁷ Zij gaan in kaart brengen hoeveel en welk lokaal nieuws er in de Nederlandse gemeenten aanwezig is en welke partijen dit verspreiden (zowel publieke als private partijen). Ook dit is een hard, meetbaar criterium. Ook gaan zij onderzoeken in hoeverre dit kwalitatief hoogwaardig nieuws betreft. Ook dit acht de regering van belang, ook al is het een meer kwalitatief criterium. De eerste resultaten van dit onderzoek worden in 2027 verwacht (vlak voor de start van het nieuwe stelsel), en het SvdJ en het Commissariaat zijn voornemens dit periodiek te herhalen, ook na de start van het nieuwe stelsel. Dat maakt het mogelijk de effecten van de stelselherziening op dit punt te beoordelen.

8.

Kan de regering aangeven waarom een ingrijpende en in de praktijk moeilijk terug te draaien stelselwijziging nu met zoveel urgentie wordt behandeld?

De regering acht het van belang te benoemen dat deze stelselwijziging een lange aanloop heeft gehad, en dat er vanaf het begin betrokkenheid van de sector is geweest.

De regering bouwt met het wetsvoorstel voort op de wens tot schaalvergroting die al jaren bij de lokale publieke omroepen en gemeenten leeft. Omroepen en gemeenten hebben zich sinds 2010 voor schaalvergroting ingezet. In 2020 verscheen vervolgens het advies van de ROB en RvC, met daarin de aanbevelingen die de regering met dit wetsvoorstel grotendeels overneemt. In 2023 verscheen de Kamerbrief *Visiebrief lokale omroepen*, waarin het pakket aan maatregelen in het wetsvoorstel is aangekondigd en op hoofdlijnen beschreven.³⁸ Sinds 2023 doen er lokale publieke omroepen mee in de Regeling Professionalisering Lokale Omroepen van het SvdJ. Sinds dat jaar biedt de NLPO ook een aanvullend ondersteunings- en begeleidingsprogramma voor lokale publieke omroepen, ter voorbereiding op het nieuwe stelsel. Sinds de openbare internetconsultatie, die plaatsvond in de periode december 2024 – februari 2025, is het concrete wetgevingsvoornemen bekend. En sinds november 2024 is bekend dat de regering streeft naar een start van het nieuwe stelsel per 1 januari 2028.³⁹

De huidige urgentie komt voort uit het volgende. In de periode na de inwerkingtreding van de wet komt er veel op (kandidaat-)omroepen, de NLPO, het Commissariaat en gemeenten af. De regering heeft de afgelopen jaren daarom intensief met de NLPO, het Commissariaat en de VNG samengewerkt om de uitvoerbaarheid in kaart te brengen en de eventuele risico's te bespreken en te adresseren. Met deze partijen is geconcludeerd dat het mogelijk is om alle voorbereidingen, inclusief de aanwijzingsprocedure, op tijd af te ronden zodat het nieuwe stelsel op 1 januari 2028 kan starten, mits het wetsvoorstel per 1 november 2026 in werking treedt.⁴⁰ Bij latere inwerkingtreding is start van het nieuwe stelsel per 1 januari 2028 niet meer mogelijk, en loopt de start van het stelsel een jaar vertraging op. Dit acht de regering zeer onwenselijk. Ook de VNG

³⁷ Kamerstukken II 2024/25, 32827, nr. 326.

³⁸ Kamerstukken II 2022/23, 32827, nr. 281.

³⁹ Kamerstukken II 2024/25, 36600 VIII, nr. 53.

⁴⁰ Kamerstukken I 2025/26, 36917, C.

onderschrijft overigens de urgentie: “alle partijen werken nu toe aan inwerking van de wet per 1 november 2026. Nog meer uitstel komt het draagvlak en vertrouwen van gemeenten in het nieuwe stelsel niet ten goede.”⁴¹

9.

Van welke andere landen weet de regering dat zij een goed functionerend lokale-omroepstelsel hebben dat vergelijkbaar is met het stelsel dat hij nu voor Nederland voorstelt?

Lokale publieke omroepen in verschillende landen laten zich moeilijk vergelijken, zeker in termen van “goed functionerend”. In vergelijkende onderzoeken naar lokale media in de Europese Unie wordt beschreven dat ieder land zijn eigen kenmerken heeft, dat definities van lokale media fors uiteenlopen en dat de staat van de lokale media in Europa grote verschillen laat zien.^{42 43}

Wel is duidelijk dat Nederland ook na de stelselwijziging in vergelijking met andere landen een fijnmazig aanbod aan lokale publieke omroepen behoudt. Zo heeft de BBC in Engeland veertig lokale publieke radiozenders.⁴⁴ Deze veertig lokale publieke radiozenders bedienen gebieden die doorgaans groter zijn en meer inwoners kennen dan de voorgestelde tachtig lokale verzorgingsgebieden. Op televisie zijn er in Engeland regionale vensters op de nationale zenders te zien. Ook dit betreft grotere gebieden dan de voorgestelde maximaal tachtig lokale verzorgingsgebieden. In Europees-Frankrijk is de samenwerking tussen de nationale radio- en televisieomroep versterkt op het gebied van regionale verslaggeving, onder het merk *Ici*. Er zijn voor het hele land 45 lokale radiozenders en zo’n 24 regionale vensters op de nationale tv-zender France 3. Ook hier geldt dat deze regio’s een veel groter gebied beslaan dan in het wetsvoorstel. In Vlaanderen opereert de publieke radiozender VRT Radio 2 met regionale vensters voor de vijf Vlaamse provincies. Regionale televisie op provinciaal niveau is een commerciële aangelegenheid. Qua bevolkingsomvang is de schaal van Vlaamse provincies ruwweg vergelijkbaar met die van Nederlandse provincies.

Ook constateert de regering dat zij met het wetsvoorstel aansluit bij aanbevelingen uit het rapport van het Centre for Media Pluralism and Media Freedom over lokale media, bijvoorbeeld de aanbeveling om steun aan lokale media te verlenen op basis van heldere en transparante criteria, op afstand van de overheid en met evaluatie van de resultaten.⁴⁵

10.

Kan de regering garanderen dat lokale omroepen in overwegend christelijke dorpen, met hun eigen karakter, niet gedwongen zullen moeten opgaan in grotere omroepen zonder dat specifieke karakter?

Welke organisatie uiteindelijk de publieke media-opdracht gaat uitvoeren in een bepaald lokaal verzorgingsgebied, wordt beslist in het kader van de aanwijzingsprocedure. Tegelijkertijd

⁴¹ VNG-inbreng debat wijziging Mediawet ter invoering van streekomroepen 36917 23 juni, VNG, 18 juni 2026.

⁴² Audiovisual media services in Europe – 2025 data, Europees Audiovisueel Observatorium, 2026, p. 19-21. Te raadplegen via: <https://rm.coe.int/audiovisual-media-services-in-europe-2025-data-june-2026-j-a-tran-/48802c3a72>.

⁴³ *Uncovering news deserts in Europe. Risks and opportunities for local and community media in the EU*, Centre for Media Pluralism and Media Freedom, 2024. Te raadplegen via: <https://cadmus.eui.eu/entities/publication/35b0b836-0f98-5600-9ae9-a909a68acc0c>.

⁴⁴ In Schotland, Wales en Noord-Ierland gelden afzonderlijke regimes. De regering heeft ervoor gekozen om Engeland als voorbeeld te gebruiken.

⁴⁵ *Uncovering news deserts in Europe. Risks and opportunities for local and community media in the EU*, Centre for Media Pluralism and Media Freedom, 2024, p. 208.

onderschrijft de regering het belang dat de leden van de BBB-fractie hechten aan het behoud van aandacht voor specifieke (kleinere) doelgroepen of stromingen in een lokaal verzorgingsgebied.

Het wetsvoorstel borgt dat een lokale publieke omroep in een lokaal verzorgingsgebied met (bijvoorbeeld) overwegend christelijke dorpen ook aan die stroming aandacht geeft. Dat gebeurt op verschillende manieren.

Zo heeft lokale herkenbaarheid in de aanwijzingsprocedure een nadrukkelijke plek gekregen. Het beleidsplan van lokale omroepen moet conform artikel 2.87n, eerste lid, van het wetsvoorstel bijzondere aandacht hebben voor de journalistieke inhoud in iedere gemeente van het lokale verzorgingsgebied.⁴⁶ Kandidaat-omroepen moeten daarnaast in de aanwijzingsprocedure opnemen hoe ze de geografische en sociaal-culturele verscheidenheid in het lokale verzorgingsgebied willen gaan bedienen, en hoe het media-aanbod vindbaar en zichtbaar zal zijn. Dat betekent dus dat kandidaat-omroepen in hun plan bijvoorbeeld moeten beschrijven hoe ze kernen gaan bedienen waar de inwoners overwegend tot een specifieke denominatie behoren. Gemeenteraden wordt vervolgens gevraagd te adviseren over de criteria die raken aan die lokale worteling en herkenbaarheid, zoals de representativiteit van het pbo en het bedienen van de geografische en sociaal-culturele verscheidenheid in het verzorgingsgebied.⁴⁷

Het pbo blijft het wettelijk verplichte orgaan dat zorgt voor verankering van de lokale publieke omroep in de samenleving. Het pbo moet een afspiegeling zijn van de maatschappelijke, culturele, godsdienstige en geestelijke stromingen binnen de gehele streek.⁴⁸

Bovendien blijft programmatisch differentiëren mogelijk in het nieuwe stelsel. Het wetsvoorstel regelt dat een lokale omroep het media-aanbod programmatisch kan blijven toespitsen op afzonderlijke gemeenten of (godsdienstige) doelgroepen.

11.

Is het Commissariaat volgens de regering nu goed in staat om verantwoord een redelijk oordeel te vellen over een lokale omroep, en straks honderden/tientallen? Als dit niet het geval is: wat moet daarvoor bij het Commissariaat veranderen? Hoeveel meer FTE aan medewerkers zal het nodig hebben?

Het Commissariaat is al zeer geruime tijd verantwoordelijk voor het aanwijzen van instellingen als lokale publieke omroep, en geeft in de ogen van de regering zorgvuldig en doeltreffend uitvoering aan die verantwoordelijkheid.

De regering is er ten volste van overtuigd dat het Commissariaat in het nieuwe stelsel nog beter in staat zal zijn uitvoering te geven aan de aanwijzingsprocedure voor maximaal tachtig lokale verzorgingsgebieden. De regering constateert om te beginnen dat het Commissariaat het wetsvoorstel uitvoerbaar en handhaafbaar acht.⁴⁹ Bovendien wordt de aanwijzingsprocedure op meerdere punten aangescherpt. Het wetsvoorstel verduidelijkt ook het besluitvormingskader van het Commissariaat. Dit alles wordt toegelicht in paragraaf 2.4 van de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel. Daarnaast heeft de regering vanaf de start van het nieuwe stelsel per 2028 een voorgenomen bedrag van € 0.8 miljoen per jaar gereserveerd voor de extra uitvoeringskosten die

⁴⁶ Gewijzigd voorstel van wet, Kamerstukken I 2025/26, 36917, B, artikel 2.87, eerste lid

⁴⁷ Gewijzigd voorstel van wet, Kamerstukken I 2025/26, 36917, B, artikelen 2.87m tot en met 2.87o.

⁴⁸ Gewijzigd voorstel van wet, Kamerstukken I 2025/26, 36917, B, artikel 2.87m, tweede lid.

⁴⁹ Zie paragraaf 6.2 van de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel, Kamerstukken II 2025/26, 36917, nr. 3.

voortvloeien uit het wetsvoorstel, op basis van ramingen van het Commissariaat zelf. Dit bedrag stelt het Commissariaat onder meer in staat om de aangescherpte aanwijzingsprocedure zorgvuldig en verantwoord te doorlopen.

12.

Het voorliggende wetsvoorstel wil lokale omroepen versterken. Welke andere 'zwaktes' dan financiële heeft de regering bij de huidige lokale omroepen geconstateerd? Is een wat rommelige, informele organisatie volgens de regering ook echt een 'zwakte'? Bij hoeveel omroepen bestaan dergelijke vermeende 'zwaktes'? Maakt dit het huidige voorstel noodzakelijk en proportioneel? Heeft de regering met betrekking tot deze twee grondbeginselen juridisch advies ingewonnen en als dit het geval is: wie heeft de regering geadviseerd en hoe luidde dat advies?

De regering heeft in paragraaf 2.1 van de memorie van toelichting toegelicht wat de problemen zijn in het huidige stelsel van lokale publieke omroepen, en wat de oorzaken zijn. Die oorzaken gaan verder dan de huidige financiering en financieringssystematiek van lokale omroepen, die "niet geschikt zijn om een volwaardige lokale omroep in stand te houden".⁵⁰ Het gebrek aan schaal is een andere oorzaak van de huidige problemen bij lokale publieke omroepen. De ROB en de RvC constateerden in 2020 in hun advies dat er "sprake is van versnippering en een gebrekkige inhoudelijke en organisatorische samenwerking".⁵¹ De ROB en de RvC benoemden daarnaast dat "veel gemeenten nauwelijks of geen mediabeleid" hebben.⁵² Dat wil in de ogen van de ROB en RvC zeggen dat er "veelal geen expliciete lokale politiek-bestuurlijke aandacht" is vanuit de gemeenten voor lokale omroepen, en dat "de actuele kennis over de lokale omroep, over de processen erachter en een visie daarop bij de gemeente over het algemeen beperkt" zijn.⁵³

Of een lokale omroep al dan niet informeel is georganiseerd, is in de ogen van de regering niet relevant. Wat relevant is, is dat in de verschillende rapporten geschetste problemen ertoe leiden dat lokale publieke omroepen op veel plekken – met name in landelijke gebieden – hun democratische en maatschappelijke functies niet goed kunnen vervullen. En dat het journalistieke aanbod op lokaal niveau verschaalt, zoals de WRR constateerde.⁵⁴

Al met al is de regering daarmee van mening dat het wetsvoorstel noodzakelijk en proportioneel is. De regering wordt daarin mede gesterkt doordat de verschillende adviezen die hierover aan de regering zijn uitgebracht de problematiek uitgebreid behandelen en tot dezelfde conclusie leiden: kom tot schaalvergroting met minder omroepen die een groter gebied bestrijken, hevel de verantwoordelijkheid voor de bekostiging over van gemeenten naar het Rijk en verhoog het totaalbudget. Met dit wetsvoorstel geeft de regering gehoor aan die adviezen. Ook concludeert het Adviescollege Toetsing Regeldruk dat nut en noodzaak voldoende zijn beschreven, en dat er geen alternatieven zijn om met minder gevolgen voor de regeldruk de doelen van het wetsvoorstel te bereiken.

13.

⁵⁰ Advies organisatie en financiering lokale publieke omroepen, ROB en RvC, september 2019, p. 14.

⁵¹ Lokale media: Niet te Missen, ROB en RvC, november 2020, p. 36.

⁵² Advies organisatie en financiering lokale publieke omroepen, ROB en RvC, september 2019, p. 11.

⁵³ Advies organisatie en financiering lokale publieke omroepen, ROB en RvC, september 2019, p. 11.

⁵⁴ Aandacht voor media. Naar nieuwe waarborgen voor hun democratische functies, Wetenschappelijke raad voor het regeringsbeleid, september 2024, p. 153.

De regering geeft aan dat het geld in het gemeentefonds voor lokale omroepen voor een deel niet voor dat doel wordt gebruikt.⁵⁵ Heeft de regering overwogen om dit geld via het gemeentefonds wel te gaan 'oormerken'? Zou dat de nu voorgestelde stelselwijziging grotendeels overbodig maken? De regering heeft bij de totstandkoming van dit wetsvoorstel meerdere alternatieven overwogen, zoals is beschreven in paragraaf 2.2 van de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel.⁵⁶ De regering heeft onder meer overwogen om de bekostiging voor lokale publieke omroepen wel via gemeenten te laten verlopen, maar dan door middel van een specifieke uitkering. Deze variant heeft als voordeel dat de middelen wel geoormerkt zijn. Een nadeel is dat de besteding van deze middelen moet worden verantwoord via een separaat verantwoordingsregime. Dit zou leiden tot een onwenselijke toename in de verantwoordingslast bij gemeenten. Daarnaast zou met dit alternatief het punt van de onafhankelijkheid van de lokale publieke omroep in relatie tot de bekostiging, zoals door de ROB en de RvC benadrukt, niet worden weggenomen.⁵⁷ Bovendien verhoudt zich dit slecht tot het kabinetsbeleid om terughoudend om te gaan met specifieke uitkeringen, zowel om de administratieve- en controlelasten te beperken alsmede om de beleids- en bestedingsvrijheid van medeoverheden te bevorderen.⁵⁸ Daarom heeft de regering niet voor dit alternatief gekozen (dat overigens ook niet aanbevolen werd in de rapporten van bijvoorbeeld ROB en RvC).

14.

De BBB-fractie vindt lokale omroepen zo belangrijk, dat grote voorzichtigheid wenselijk is. Is de regering bereid toe te zeggen niet langer te streven naar teruggang naar maximaal 80 lokale en regionale omroepen, maar dit afhankelijk te maken van het functioneren van specifieke omroepen? Met andere woorden, vindt de regering een uitkomst van bijvoorbeeld 150 goed functionerende omroepen ook acceptabel, of is het maximum van 80 een doel op zichzelf? Waarom heeft de regering gekozen voor snelle, initiële erkenning/concessies van 80 omroepen, en niet een proces van geleidelijke reductie van het huidige aantal van 300? Is de regering bereid om meer tijd (bijvoorbeeld 10 jaar) in te ruimen voor de reductie van het aantal omroepen, zodat zorgvuldiger het functioneren van specifieke, bestaande omroepen kan worden onderzocht en beoordeeld, maar omroepen ook langer de tijd krijgen zelfstandig verbeteringen door te voeren?

De regering constateert dat het aantal van tachtig lokale verzorgingsgebieden uit de sector zelf afkomstig is en dat dit bovendien het resultaat is van een proces dat al sinds 2012 in de sector zelf plaatsvindt. Overigens betreft dit een opschaling vanuit, op dit moment, 225 lokale publieke omroepen.⁵⁹ Het proces heeft in 2023 een indeling in tachtig verzorgingsgebieden opgeleverd.⁶⁰ In 2023 verscheen tevens de Kamerbrief *Visiebrief lokale omroepen*, waarin het pakket aan maatregelen in het wetsvoorstel aangekondigd en beschreven werd, waaronder het uitgangspunt om die indeling vanuit de sector in tachtig lokale verzorgingsgebieden als uitgangspunt te nemen.⁶¹ Sinds 2023 doen er bovendien al lokale omroepen mee in de Regeling Professionalisering Lokale Omroepen van het SvdJ. Sinds dat jaar biedt de NLPO ook een aanvullend ondersteunings- en begeleidingsprogramma voor lokale omroepen, ter voorbereiding op het nieuwe stelsel.

⁵⁵ Kamerstukken I 2026/27, 36917, E, p. 12.

⁵⁶ Kamerstukken II 2025/26, 36917, nr. 3, p. 14.

⁵⁷ *Lokale media: Niet te Missen*, ROB en RvC, november 2020, p. 77.

⁵⁸ Kamerstukken II 2025/26, 36800 B, nr. 24, p.1.

⁵⁹ Aantal afkomstig van Commissariaat. Zie <https://www.cvdm.nl/registers/register-publieke-media-instellingen-lokaal/>.

⁶⁰ *Toelichting totstandkoming streekindeling Lokale omroepen*, opgesteld door de Stichting Nederlandse Lokale Publieke Omroepen en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, NLPO en VNG, mei 2023, geraadpleegd via de website van het SvdJ.

⁶¹ Kamerstukken II 2022/23, 32827, nr. 281.

De regering is kortom van mening dat er sprake is van een zorgvuldig proces met een ruime doorloop- en voorbereidingstijd.

In deze context wijst de regering ook op het aangenomen amendement-Ceder-Mohandis, waarmee het maximumaantal van tachtig verzorgingsgebieden van het wetsvoorstel is verschoven naar het niveau van algemene maatregel van bestuur.⁶² De leden achtten dat niveau meer passend, gelet op de grotere flexibiliteit die dit met zich meebrengt in geval wijziging van dit maximum in de toekomst wenselijk wordt geacht.⁶³ In de toelichting op dat amendement benoemen de indieners ook het feit dat “het huidige maximum van tachtig verzorgingsgebieden voortkomt uit een door de sector zelf doorlopen opschalingsproces”.

15.

Kan de regering garanderen dat huidige (lokale) omroepen, mogelijk straks als deel van een grotere omroep, hun eigen dorps-, streek- of geloofsgebonden identiteit kunnen behouden?

Het wetsvoorstel borgt dat een lokale publieke omroep de stromingen en identiteit(en) in een lokaal verzorgingsgebied op een evenwichtige manier aandacht geeft. Dat gebeurt op verschillende manieren.

Zo heeft lokale herkenbaarheid in de aanwijzingsprocedure een nadrukkelijke plek gekregen. Het beleidsplan van lokale omroepen moet conform artikel 2.87n, eerste lid, van het wetsvoorstel bijzondere aandacht hebben voor de journalistieke inhoud in iedere gemeente van het lokale verzorgingsgebied.⁶⁴ Kandidaat-omroepen moeten daarnaast in de aanwijzingsprocedure opnemen hoe ze de geografische en sociaal-culturele verscheidenheid in het lokale verzorgingsgebied willen gaan bedienen, en hoe het media-aanbod vindbaar en zichtbaar zal zijn. Dat betekent dus dat kandidaat-omroepen in hun plan moeten beschrijven hoe ze (bijvoorbeeld) de aanwezige dorps-, streek- of geloofsgebonden identiteit gaan bedienen. Gemeenteraden wordt vervolgens gevraagd te adviseren over de criteria die raken aan die lokale worteling en herkenbaarheid, zoals de representativiteit van het pbo en het bedienen van de geografische en sociaal-culturele verscheidenheid in het verzorgingsgebied.⁶⁵

Het pbo blijft het wettelijk verplichte orgaan dat zorgt voor verankering van de lokale publieke omroep in de samenleving. Het pbo moet een afspiegeling zijn van de maatschappelijke, culturele, godsdienstige en geestelijke stromingen binnen de gehele streek. Het pbo moet bestaan uit ten minste vijf leden, onder wie de voorzitter en per gemeente die deel uitmaakt van het lokale verzorgingsgebied waar de omroep zich op richt minimaal één lid.⁶⁶

Bovendien blijft programmatisch differentiëren mogelijk in het nieuwe stelsel. Een lokale publieke omroep kan het media-aanbod programmatisch (blijven) toespitsen op afzonderlijke gemeenten of (godsdienstige) doelgroepen.

16.

⁶² Kamerstukken II 2025/26, 36917, nr. 21.

⁶³ Kamerstukken II 2025/26, 36917, nr. 21.

⁶⁴ Gewijzigd voorstel van wet, Kamerstukken I 2025/26, 36917, B, artikel 2.87, eerste lid.

⁶⁵ Gewijzigd voorstel van wet, Kamerstukken I 2025/26, 36917, B, artikelen 2.87m tot en met 2.87o.

⁶⁶ Gewijzigd voorstel van wet, Kamerstukken I 2025/26, 36917, B, artikel 2.87m, tweede lid.

Welke beperkingen in uit te zenden programma's gelden nu en/of in het nieuwe stelsel voor publieke lokale media, zodat zij niet met staatssteun concurreren met commerciële omroepen? Is dit in lijn met de wet- en regelgeving die hiervoor geldt voor de landelijke publieke omroep? Hoe wordt voorkomen dat publieke lokale omroepen met belastinggeld de lokale commerciële media uit de markt drukken?

Lokale publieke omroepen zijn net als landelijke en regionale publieke omroepen reeds verplicht om alle inkomsten te besteden aan de uitvoering van de publieke mediaopdracht.⁶⁷ Deze verplichting verandert niet in het nieuwe bestel. De lokale publieke omroepen leggen net als de landelijke en regionale omroepen jaarlijks verantwoording af over de besteding van de door hun ontvangen bekostiging. Het Commissariaat houdt op basis hiervan toezicht op de rechtmatige besteding van deze bekostiging. Gelden die in strijd met de Mediawet 2008 zijn besteed of gereserveerd, worden teruggevorderd door het Commissariaat. Bovendien zijn lokale publieke omroepen net als landelijke en regionale omroepen gebonden aan een strenger regime ten aanzien van bijvoorbeeld reclame of sponsoring dan geldt voor commerciële lokale media. Op die manier worden eventuele marktverstorende of verdringende effecten beperkt.

De regering is overigens van mening dat commerciële lokale media een belangrijke functie vervullen in het lokale medialandschap. De lokale huis-aan-huiskranten, lokale nieuwswebsites en regionale dagbladen zijn erg belangrijk voor het informeren van een groot publiek. De regering blijft zich inzetten voor een goede positie voor private lokale media, zoals bijvoorbeeld in 2024 aan de Kamer is medegedeeld.⁶⁸

17.

De regering schrijft dat al in 2023 de 80 verzorgingsgebieden van de eventuele nieuwe omroepen in een convenant werden genoemd, voortkomend uit toepassing van het concept 'natuurlijke habitat van de burger', waarvan er dus 80 in ons land werden geconstateerd.⁶⁹ Uit welk(e) onderzoek(en) is dit concept en aantal afkomstig? Stelt de regering zich op het standpunt dat de overheid mag of moet bepalen welke 'natuurlijke habitats' burgers hebben? Moeten burgers en hun organisaties dat niet zelf bepalen? Met andere woorden: is de keuze voor deze 80 al niet een ongewenste inmenging van de overheid, beperking van de vrijheid van burgers, bevolking en hun autonome organisaties (het maatschappelijk 'middenveld')? Is het niet aan inwoners en lokale organisaties zelf om te bepalen welke lokale media zij willen hebben?

De regering is het met de leden van de BBB-fractie eens dat de indeling in toekomstige verzorgingsgebieden vanuit de sector en lokale context dient te komen, en niet vanuit de landelijke overheid. Daarom is vanaf het begin van deze stelselherziening juist de insteek geweest dat een door de sector zelf opgeleverde indeling het uitgangspunt vormt voor verdere besluitvorming en implementatie.

In de sector van de lokale publieke omroepen heeft sinds 2012 een proces plaatsgevonden om tot een indeling in lokale verzorgingsgebieden te komen. Dit gebeurde onder regie van de NLPO en met betrokkenheid van gemeenten en lokale publieke omroepen. In dit proces was op basis van het *Vernieuwingsconvenant gemeenten – lokale omroepen 2015-2018* het uitgangspunt dat het verzorgingsgebied aan moest sluiten bij de zogeheten natuurlijke habitat van de burger, en niet mocht leiden tot een onevenredige afname van lokale omroepen in sommige regio's. Dit proces

⁶⁷ Mediawet 2008, art. 2.135.

⁶⁸ Kamerstukken II, 2024/25, 32.827, nr. 326.

⁶⁹ Kamerstukken I 2026/27, 36917, E, p. 43-44.

heeft in 2023 een indeling in tachtig verzorgingsgebieden opgeleverd, vanuit de sector zelf, en niet vanuit de overheid.⁷⁰

In verband met de publicatie van het wetsvoorstel voor internetconsultatie heeft de NLPO begin 2025 een procedure ingericht waarin stakeholders uit de sector zelf inspraak konden leveren op de in 2023 opgeleverde indeling in lokale verzorgingsgebieden. Tijdens dit proces golden de wettelijke criteria voor lokale verzorgingsgebieden uit het wetsvoorstel als uitgangspunt, waaronder het criterium dat een lokaal verzorgingsgebied zoveel mogelijk een gebied is dat een kenbare identiteit heeft of waarbinnen het algemene leefpatroon van de inwoners zich in belangrijke mate afspeelt.⁷¹ Dit proces heeft in mei 2025 geleid tot de actuele indeling van Nederland in tachtig lokale verzorgingsgebieden, wederom vanuit de sector zelf. Gelet op bovenstaande is de regering van mening dat deze indeling passend en het meest geschikt is.

Met betrekking tot de vraag of burgers niet zelf moeten bepalen welke lokale media zij hebben merkt de regering het volgende op. De aangescherpte aanwijzingsprocedure voorziet er ook voor dit aspect in dat aanwijzing op afstand van de overheid gebeurt. Het Commissariaat als zelfstandig bestuursorgaan bepaalt welke aanvrager het meest geschikt is in het licht van de wettelijke criteria en de adviezen van de NLPO en de gemeenteraad of -raden. Lokale binding is onderdeel van die criteria.

18.

De NLCR heeft bij brief van 28 september 2026 aan de vaste commissie voor OCW aandacht gevraagd voor de toepassing per programmakanaal, handhaving en de gevolgen voor de lokale commerciële advertentiemarkt.⁷² De NLCR heeft met betrekking tot deze onderwerpen die vragen aan de minister geformuleerd. Kan de regering deze vragen beantwoorden?

a. "Het Commissariaat bevestigde op 30 juni 2026 dat de programmanorm per individueel programmakanaal geldt, ongeacht de wijze van distributie. Kan de minister bevestigen dat dit ook geldt voor een tweede DAB+-kanaal van een lokale of regionale publieke omroep, en dat elk kanaal afzonderlijk aan de norm moet voldoen?"

b. "De vereenvoudiging van de norm en de structurele bekostiging nemen de belangrijkste verklaring weg voor het beperkte toezicht van de afgelopen jaren. Hoe wordt het Commissariaat in staat gesteld de norm daadwerkelijk te handhaven, en wordt over de uitkomsten van dat toezicht gerapporteerd?"

c. "Bij de behandeling in de Tweede Kamer op 23 juni 2026 zegde de minister toe binnen drie jaar na de start van het nieuwe stelsel te analyseren wat de gevolgen zijn voor de lokale commerciële advertentiemarkt en, bij verdringing van lokale commerciële media, de reclamemogelijkheden van lokale publieke omroepen aanvullend te beperken (Handelingen II 2025/26, nr. 85, item 38; de motie op stuk nr. 34 is daarop ingetrokken). Kan de minister deze toezegging bevestigen, aangeven hoe zij de analyse opzet, en toezeggen dat de niet-landelijke commerciële radiosector daarbij wordt betrokken?"

De regering wijzigt met dit wetsvoorstel de huidige norm voor informatie, cultuur en educatie naar een eenvoudiger norm die beter aansluit bij de verbondenheid van het media-aanbod bij het verzorgingsgebied. In het nieuwe stelsel is er een minimumpercentage (van vijftig procent) voor

⁷⁰ Toelichting totstandkoming streekindeling Lokale omroepen, opgesteld door de Stichting Nederlandse Lokale Publieke Omroepen en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, NLPO en VNG, mei 2023, geraadpleegd via de website van het SvdJ.

⁷¹ Gewijzigd voorstel van wet, Kamerstukken I 2025/26, 36917, B, artikel 2.87h.

⁷² Brief NLCR aan de vaste commissie voor OCW d.d. 28 september 2026 (182541).

aanbod dat in het bijzonder betrekking heeft op het verzorgingsgebied en een minimumpercentage (van vijftig procent) voor aanbod dat door de omroep zelf of uitsluitend in zijn opdracht is geproduceerd. De minimumpercentages ondersteunen het publieke karakter van het aanbod. Deze norm geldt per individueel programmakanaal, dus ook voor een tweede of volgende kanaal via DAB+. Overigens geldt voor het eerste DAB+-kanaal van een lokale publieke omroep de zogenoemde simulcastverplichting.⁷³ Dit betekent dat het programma dat door een lokale publieke omroep op de FM wordt uitgezonden ongewijzigd moet worden doorgegeven via DAB+. Hierdoor loopt invulling van bovengenoemde norm op de FM automatisch mee op het DAB+-kanaal.

Het Commissariaat houdt toezicht op de vereenvoudigde norm. Het is uiteraard aan het Commissariaat als onafhankelijke toezichthouder om nader invulling te geven aan dit toezicht. Het Commissariaat kan beleidsregels vaststellen over aan hem toegekende bevoegdheden.⁷⁴

De regering bevestigt de toezegging van de Minister van OCW tijdens de behandeling van het wetsvoorstel in de Tweede Kamer. De Minister deed de toezegging om binnen drie jaar na de start van het nieuwe stelsel te inventariseren wat de gevolgen zijn voor de lokale commerciële advertentiemarkt.⁷⁵ De regering zegt nu de leden van de BBB-fractie toe de relevante stakeholders bij het opzetten van deze inventarisatie te betrekken, waaronder de Vereniging Niet-Landelijke Commerciële Radio-omroepen.

19.

Ten aanzien van de pbo's leven in de sector nog zorgen over het wetsvoorstel. Kan de regering:

- a. ervoor zorgen dat er een wettelijk voorgeschreven procedure voor de benoeming van het eerste pbo komt?*
- b. er duidelijke minimumvereisten voor informatieverstrekking, reactietermijnen, toezicht en escalatie tussen of voor pbo's en omroepen komen?*
- c. garanderen dat een pbo volledige onafhankelijkheid krijgt ten opzichte van bestuur, Raad van Toezicht en hoofdredacteur van lokale omroepen?*
- d. garanderen dat het pbo tijdig, volledig en controleerbaar wordt geïnformeerd, met inzicht in het media-aanbod en de journalistieke aanwezigheid per gemeente, kern of wijk?*
- e. garanderen dat het pbo rechtstreeks en actueel toegang krijgt tot de voor zijn wettelijke taak relevante gegevens?*
- f. vastleggen dat een omroep binnen een vaste termijn schriftelijk en gemotiveerd op bevindingen en adviezen van het PBO moeten reageren.*

De regering is het met de leden van de BBB-fractie eens dat het van belang is dat het pbo zijn wettelijke taken goed en onafhankelijk kan uitvoeren. Daarom regelt de regering met het wetsvoorstel dat de positie van het pbo wordt versterkt ten opzichte van de huidige situatie. Een eerste versterking is dat het pbo bestaat uit ten minste vijf leden, onder wie de voorzitter en per gemeente die deel uitmaakt van het lokale verzorgingsgebied waar de omroep zich op richt minimaal één lid.⁷⁶ Een tweede versterking is dat het wetsvoorstel bepaalt dat het pbo een afzonderlijk orgaan van de instelling is. Zoals in paragraaf 2.5 van de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel is uitgelegd, kan dus het bestuur van de omroep niet (ook) functioneren als pbo.

⁷³ Zie artikel 3a, tweede lid, van de Regeling extra vergunningen publieke mediadienst.

⁷⁴ Artikel 4:81 van de Awb.

⁷⁵ Handelingen II 2025/26, nr. 85, item 38.

⁷⁶ Gewijzigd voorstel van wet, Kamerstukken I 2025/26, 36917, B, artikel 2.87m, tweede lid.

Een derde versterking is dat het pbo een reglement moet hebben over de samenstelling en werkwijze, dat in elk geval voorschriften geeft over.⁷⁷

Tegelijkertijd acht de regering het niet passend om tot in detail procedurele vereisten vast te leggen in de wet- en regelgeving. Dat geldt ook voor het voorschrijven van een wettelijke informatieplicht van de lokale publieke omroep naar het pbo, of het voorschrijven van wettelijke regels over zaken als reactietermijnen. De regering is hier geen voorstander van. Allereerst omdat dit niet in lijn is met de inrichting van het publieke mediabestel in algemene zin, waar een zekere afstand tussen de Minister van OCW en de media-instellingen die het media-aanbod verzorgen gewenst is, vanwege de grondwettelijke onafhankelijkheid van de media. Ook voor de landelijke en regionale publieke omroepen is het uitgangspunt dat de verhouding tussen organen in een media-instelling in statuten en reglementen wordt geregeld.⁷⁸ Ten tweede is iedere lokale publieke omroep uniek, ook in het nieuwe stelsel. De omvang, het type organisatie, het verzorgingsgebied – dit alles verschilt per verzorgingsgebied en lokale omroep. Uniform opleggen hoe pbo's hun werk moeten doen verhoudt zich in de ogen van de regering slecht tot deze variëteit in de sector én het uitgangspunt dat de lokale publieke omroep zelf de ruimte moet hebben om invulling te geven aan de publieke mediaopdracht in zijn lokale verzorgingsgebied. Ten derde is de regering ervan overtuigd dat de NLPO dezelfde waarde hecht aan een stevig, onafhankelijk en goed functionerend pbo als de regering en de leden van de PRO-fractie. De regering verwacht dat dit aspect onderdeel gaat worden van het concessiebeleidsplan van de NLPO, waar vervolgens (kandidaat)-lokale omroepen hun beleidsplannen op moeten afstemmen volgens de wet. Niet voor niets heeft de NLPO in haar *Leidraad Meerjarenbeleidsplan en Meerjarenbegroting 2028-2032* opgenomen dat het pbo van belang is, en expliciet genoemd dat het van belang is om als omroep te regelen hoe de informatiepositie van het pbo is.⁷⁹

Bovenstaande leidt ertoe dat de regering het niet passend acht om in het wetsvoorstel een benoemingsprocedure voor te schrijven voor het (eerste) pbo. Dat is aan de lokale publieke omroep om te organiseren op basis van hun statuten en interne regelingen. De NLPO ondersteunt dit proces met modeldocumenten en scholing over onder meer het werven van leden voor het pbo en het zorgen voor een representatief pbo.

Wat betreft de rol van het Commissariaat wijst de regering op het volgende. Een pbo kan zich bij knelpunten in de uitvoering van zijn wettelijke taken wenden tot het Commissariaat als toezichthouder. Die problemen kunnen te maken hebben met de informatievoorziening vanuit (het bestuur van) de lokale publieke omroep. De bevindingen van het pbo kunnen informatief zijn voor het Commissariaat bij het houden van toezicht op de publieke media-opdracht. Daarnaast vloeit uit dit wetsvoorstel voort dat op de lokale publieke omroepen de artikelen 2.142a en 2.178 van de Mediawet 2008 van toepassing worden. Deze artikelen geven voorschriften over de inrichting van de bestuurlijke organisatie en over deugdelijke bedrijfsprocessen. Op deze artikelen wordt toezicht gehouden door het Commissariaat. Over de uitleg van de artikelen en ter invulling van dit toezicht heeft het Commissariaat een beleidsregel vastgesteld.⁸⁰ Het gaat bij de artikelen 2.142a en 2.178 om effectief bestuur, gericht op het vervullen van de publieke mediaopdracht overeenkomstig de geldende wet- en regelgeving. Wanneer er dus binnen een lokale publieke omroep feitelijk een

⁷⁷ Gewijzigd voorstel van wet, Kamerstukken I 2025/26, 36917, B, artikel. 2.87w.

⁷⁸ Zie bijvoorbeeld artikel 2.61, tweede lid, onderdeel c, van de Mediawet 2008 voor de regionale omroepen en artikel 2.24, eerste lid, onderdeel d, voor de landelijke omroepen.

⁷⁹ *Leidraad Meerjarenbeleidsplan en Meerjarenbegroting 2028-2032*, NLPO, augustus 2026.

⁸⁰ Beleidsregels governance en interne beheersing 2017.

governance zou zijn die in de weg zou staan aan het uitvoeren van de wettelijke taak van het pbo, zou dat volgens de regering onder het toezicht van het Commissariaat vallen. Dit zou het geval kunnen zijn indien het pbo binnen de omroep niet de informatie verkrijgt om zijn wettelijke taak uit te kunnen voeren. Het Commissariaat beschikt ten aanzien van deze artikelen over de mogelijkheid om een last onder dwangsom of een bestuurlijke boete op te leggen.⁸¹

Al met al is de regering van mening dat het wetsvoorstel de juiste balans kent tussen het vastleggen van de benodigde kaders en waarborgen voor een stevig pbo, inclusief toezicht daarop, en voldoende ruimte om daar als lokale omroep en pbo in de praktijk uitvoering aan te geven op een manier die past bij de lokale situatie.

20.

De minister schrijft dat de regering verwacht dat de NLPO een bemiddelende rol kan vervullen wanneer een pbo niet over de benodigde informatie beschikt of anderszins onvoldoende in staat wordt gesteld zijn wettelijke taak uit te oefenen.⁸² Dit roept in de sector nog de volgende vragen op, die de leden van de BBB-fractie graag aan de minister stellen:

- a. Op grond waarvan acht de regering de NLPO voldoende onafhankelijk en onpartijdig om te bemiddelen in een geschil tussen een pbo en het bestuur, de directie of de hoofdredactie van een omroep, terwijl omroepbestuurders en directeuren binnen de NLPO structureel zijn vertegenwoordigd en pbo's niet? Is een onafhankelijke geschillencommissie niet wenselijker?*
- b. Hoe wordt onafhankelijke behandeling gewaarborgd wanneer een bestuurder of directeur die partij is bij een geschil zelf lid is van het College van Omroepen en de overige leden zijn directe sectorcollega's? Waarom is niet gekozen voor een externe onafhankelijke bemiddelaar of geschillencommissie?*
- c. Kan een pbo zich rechtstreeks tot het Commissariaat wenden wanneer het structureel onvoldoende informatie ontvangt, adviezen of bevindingen zonder gemotiveerde reactie terzijde worden gelegd of bemiddeling door de NLPO niet tot een oplossing leidt? Kan het Commissariaat dan binnen een bepaalde termijn herstelmaatregelen opleggen?*

De regering is het met de leden van de BBB-fractie eens dat het van belang is dat het pbo zijn wettelijke taken goed en onafhankelijk kan uitvoeren. Daarom wordt in het wetsvoorstel de positie van het pbo versterkt, zoals is beschreven in het antwoord op vraag 19 van deze leden.

Daar heeft de regering ook aangegeven dat zij het niet passend vindt om tot in detail procedurele vereisten vast te leggen in de wet- en regelgeving. Dat geldt ook voor wettelijk inregelen van een geschillencommissie of externe onafhankelijke commissie. In algemene zin kunnen pbo's zich met problemen in de uitvoering melden bij het Ministerie van OCW en de NLPO. De regering acht de onafhankelijkheid van de NLPO ten opzichte van de lokale publieke omroepen stevig geborgd. Het is niet het college van omroepen, maar de raad van bestuur van de NLPO die op grond van artikel 2.82 van het wetsvoorstel als separaat orgaan van het college van omroepen is belast met de uitvoering van de taken van de NLPO als samenwerkings- en coördinatieorgaan en de dagelijkse leiding over de werkzaamheden. Bovendien bepaalt het wetsvoorstel dat het lidmaatschap van het bestuur (en de raad van toezicht) van de NLPO onverenigbaar is met het lidmaatschap van het college van omroepen van de NLPO en het lidmaatschap van een orgaan van of een dienstbetrekking bij een lokale publieke omroep.⁸³

⁸¹ Mediawet 2008, artikel 7.12.

⁸² Kamerstukken I 2026/27, 36917, E, p. 6.

⁸³ Artikelen 2.78, eerste lid, onder b en c van het wetsvoorstel.

In meer formele zin speelt het Commissariaat als onafhankelijke toezichthouder een belangrijke rol. De betreffende artikelen over het pbo vallen onder het toezicht van het Commissariaat.⁸⁴ Een pbo kan zich tot het Commissariaat wenden. De bevindingen van het pbo kunnen ook informatief zijn voor het Commissariaat bij het houden van toezicht op de publieke media-opdracht. De omroep moet journalistiek aanbod verzorgen dat relevant is voor de gehele breedte van het verzorgingsgebied, en niet slechts een deel ervan. De verslaglegging moet verspreid zijn over alle aangesloten gemeenten. Het Commissariaat ziet hierop toe op basis van het beleidsplan bij aanwijzing en lokale publieke omroepen leggen hier verantwoording over af in hun jaarverslagen. Daarnaast vloeit uit dit wetsvoorstel voort dat op de lokale publieke omroepen de artikelen 2.142a en 2.178 van de Mediawet 2008 van toepassing worden. Deze artikelen geven voorschriften over de inrichting van de bestuurlijke organisatie en over deugdelijke bedrijfsprocessen. Op deze artikelen wordt toezicht gehouden door het Commissariaat. Over de uitleg van de artikelen en ter invulling van dit toezicht heeft het Commissariaat een beleidsregel vastgesteld.⁸⁵ Het gaat bij de artikelen 2.142a en 2.178 om effectief bestuur, gericht op het vervullen van de publieke mediaopdracht overeenkomstig de geldende wet- en regelgeving. Wanneer er dus binnen een lokale publieke omroep feitelijk een governance zou zijn die in de weg zou staan aan het uitvoeren van de wettelijke taak van het pbo, zou dat volgens de regering onder het toezicht van het Commissariaat vallen. Het Commissariaat beschikt ten aanzien van deze artikelen over de mogelijkheid om een last onder dwangsom of een bestuurlijke boete op te leggen.⁸⁶

Al met al is de regering van mening dat het wetsvoorstel de juiste balans kent tussen het vastleggen van de benodigde kaders en waarborgen voor een stevig pbo, inclusief toezicht daarop, en voldoende ruimte om daar als lokale omroep en pbo in de praktijk uitvoering aan te geven op een manier die past bij de lokale situatie.

21.

Kan de regering bevestigen dat medewerkers van lokale omroepen nu niet onder de CAO voor het Omroepersoneel vallen? Zij voeren in essentie hetzelfde journalistieke werk uit als hun collega's bij landelijke omroepen. Is de regering bereid en kan de regering ervoor zorgen dat medewerkers van lokale (en regionale) omroepen onder de CAO voor het Omroepersoneel gaan vallen?

De regering bevestigt dat de werknemers van lokale publieke omroepen nu niet automatisch onder de Cao Omroepersoneel 2025-2026 vallen. De Cao Omroepersoneel 2025-2026 is van toepassing op medewerkers van de regionale en landelijke publieke omroepen met een vast dienstverband voor bepaalde of onbepaalde tijd. Individuele lokale publieke omroepen kunnen de Cao Omroepersoneel 2025-2026 wel contractueel toepassen of om toetreding verzoeken; sommige lokale omroepen doen dat al.

De regering is van mening dat goede arbeidsvoorwaarden horen bij de professionalisering van lokale omroepen. De regering heeft daarom in het wetsvoorstel de NLPO de taak gegeven om collectieve arbeidsovereenkomsten te sluiten, mede namens de lokale publieke omroepen. De NLPO werkt momenteel al aan de voorbereiding hiervan.

22.

⁸⁴ Artikelen 2.87l, onderdeel c, 2.87m en 2.87w.

⁸⁵ Beleidsregels governance en interne beheersing 2017

⁸⁶ Mediawet 2008, artikel 7.12.

Waarom moeten lokale omroepen al eind 2026 een meerjarenplan indienen, terwijl hun gemeentelijke financiering voor 2028-2032 mogelijk nog niet bekend zijn? Hoe voorkomt de regering dat hierdoor lokale omroepen financieel in de problemen komen? Overweegt de regering ook voor de langere termijn een regeling voor te stellen hoe onvoorspelbare of veranderende gemeentelijke bijdragen door de omroepen in hun meerjarenplannen kunnen worden opgenomen? De regering benadrukt dat het wetsvoorstel de mogelijkheid creëert voor gemeenten om aanvullend financieel bij te dragen aan de lokale publieke omroep die in hun gemeente media-aanbod verzorgt. Het gaat hier om een autonome, vrijwillige keuze van de gemeente. Hiermee blijft er ruimte voor maatwerk, zodat gemeenten ook in het nieuwe stelsel kunnen blijven inspelen op specifieke lokale omstandigheden en wensen, zoals zij nu op verschillende plekken ook al doen.

Mede vanuit het oogpunt van het bieden van gelijke kansen moeten gemeenten die aanvullend willen bekostigen voorafgaand aan de periode waarin aanvragen voor aanwijzing als lokale publieke omroep kunnen worden ingediend bekend maken hoeveel middelen zij hiervoor beschikbaar stellen. Zo zijn deze eventuele aanvullende middelen wel degelijk voor alle geïnteresseerden bekend, die dan met deze middelen rekening kunnen houden bij het opstellen van hun beleidsplan. Deze systematiek is vergelijkbaar met die van de Rijksbegroting, waarmee eveneens voorafgaand aan de aanwijzingsperiode een meerjarig bedrag bekend wordt gemaakt. Verschillende gemeenten hanteren reeds een dergelijke meerjarenbegrotingssystematiek voor de lokale publieke omroep. Het vooraf beschikbaar stellen van het bedrag ondersteunt ook de onafhankelijkheid van de lokale publieke omroep ten opzichte van de gemeente. Het bedrag wordt immers in beginsel beschikbaar gesteld voor de functie van publieke omroep en niet voor een specifieke instelling.

Tijdens de behandeling van het wetsvoorstel in de Tweede Kamer is breed de wens uitgesproken bovenstaande systematiek van de aanvullende bekostiging te flexibiliseren. Met de motie van de leden Ceder, Mohandis, Krul en Oualhadj is de regering verzocht mogelijk te maken dat gemeenteraden ook na de start van de aanwijzingsperiode aanvullende bekostiging kunnen verstrekken voor de uitvoering van de publieke mediaopdracht op lokaal niveau.⁸⁷

De regering heeft daar uitvoering aan gegeven via een nota van wijziging.⁸⁸ Daarmee wordt mogelijk gemaakt dat gemeenten ook na de start van de aanwijzingsperiode aanvullende bekostiging kunnen verstrekken voor de uitvoering van de publieke mediaopdracht op lokaal niveau, indien zij dat willen. Dat is mogelijk vanaf het tweede jaar van de aanwijzingsperiode.⁸⁹ Het aanwijzingsbesluit kan daartoe worden herzien met een verruiming van het beleidsplan en begroting. Om te zorgen dat lokale publieke omroepen voldoende tijd hebben om te besluiten een herzieningsaanvraag in te dienen, wordt bepaald dat gemeenteraden die na de start van de aanwijzingsperiode aanvullend willen bekostigen, vóór 1 augustus het beschikbare bedrag voor de resterende jaren van de aanwijzingsperiode kenbaar maken.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de VVD

De leden van de fractie van de VVD hebben naar aanleiding van de nota naar aanleiding van het verslag de volgende vervolgvragen.⁹⁰

⁸⁷ Kamerstukken II 2025/26, 36917, nr. 27.

⁸⁸ Kamerstukken II, 2025/26, 36917, nr. 37.

⁸⁹ Kamerstukken I 2025/26, 36917, B, voorgesteld artikel 2.87s1. Zie voor de artikelsgewijze toelichting bij dit artikel de tweede nota van wijziging: Kamerstukken II 2025/26, 36917, nr. 37.

⁹⁰ Kamerstukken I 206/27, 36917, E.

1.

De regering stelt dat de NLPO geen openbaar gezag uitoefent, maar de organisatie krijgt wel een centrale systeemfunctie bij beleidsvorming, ondersteuning, advisering en evaluatie. Welke specifieke eisen worden gesteld aan de deskundigheid, regionale representativiteit en onafhankelijkheid van bestuur en raad van toezicht van de NLPO? Acht de regering het wenselijk deze waarborgen wettelijk te verankeren in plaats van uitsluitend via governancecodes en profielschetsen, vragen de leden van de VVD-fractie?

Voor de benoemings-, schorsings- en ontslagprocedure van de raad van toezicht en het bestuur van de NLPO wordt aangesloten bij de procedures voor de NPO en de RPO in de Mediawet 2008 die sinds 2021 gelden.⁹¹ Die procedures zijn gebaseerd op de adviezen uit de verkenning die in 2016–2017 is uitgevoerd naar de benoemings-, schorsings- en ontslagprocedures van bestuurders en toezichthouders bij publieke mediaorganisaties.⁹² Belangrijk uitgangspunt daarbij was de grondwettelijke bescherming van media, die met zich meebrengt dat de overheid afstand behoudt tot het publieke mediabestel. Dat leidde er destijds toe dat de benoemings-, schorsings- en ontslagprocedures in het publieke mediabestel op meer afstand van de minister kwamen. Ditzelfde uitgangspunt wordt nu gehanteerd voor de NLPO.

Dat betekent voor de benoemingsprocedures voor de NLPO het volgende. Leden van de raad van toezicht worden op voordracht van de Minister van OCW bij koninklijk besluit benoemd, geschorst en ontslagen. Bij een vacature stelt de raad van toezicht profielschetsen op voor de vacature en voor de raad als geheel. Het bestuur van de NLPO en het college van omroepen worden in de gelegenheid gesteld binnen een redelijke termijn zienswijzen te geven. Voor de selectie van kandidaten stelt de raad van toezicht een onafhankelijke benoemingsadviescommissie in. De benoemingsadviescommissie adviseert de raad van toezicht, die vervolgens een zwaarwegend advies uitbrengt aan de Minister van OCW. De Minister doet vanuit zijn verantwoordelijkheid voor het publieke mediabestel een marginale toets op het advies, voordat hij de kandidaat voordraagt voor benoeming bij koninklijk besluit. De marginale toets betekent dat alleen van het advies wordt afgeweken bij strijdigheid met de wet, het niet naleven van de eisen van zorgvuldigheid, of andere zwaarwegende belangen. Ingeval de Minister afwijkt, dient dit schriftelijk gemotiveerd te worden en wordt de Tweede Kamer hierover geïnformeerd.

Leden van het bestuur van de NLPO worden benoemd, geschorst en ontslagen door de raad van toezicht, zonder tussenkomst van de Minister van OCW.

Daarmee zijn volgens de regering de noodzakelijke waarborgen wettelijk verankerd, en in lijn met de overige benoemings-, schorsings- en ontslagprocedures voor raden van toezicht in het publieke mediabestel.

2.

Professionalisering is noodzakelijk, maar mag niet leiden tot institutionalisering. De lokale omroep ontleent zijn waarde niet alleen aan professionele journalistiek, maar ook aan vrijwilligers, verenigingen en lokale gemeenschappen, menen deze leden. Kan de regering uitleggen waarom voor financiële gezondheid, bereik en journalistieke kwaliteit wel evaluatie-indicatoren worden ontwikkeld, maar niet voor het behoud van vrijwilligers, lokale netwerken en maatschappelijke betrokkenheid?

⁹¹ Stb. 2021, 88.

⁹² Advies Verkenning benoemingen, bijlage bij: Kamerstukken I 2016/17, 34264, nr. Y.

De regering hecht net als de leden van de VVD-fractie grote waarde aan vrijwilligers en de lokale netwerken van lokale publieke omroepen. Conform de motie-Ceder zal de regering bij de evaluatie van het wetsvoorstel, binnen zeven jaar na inwerkingtreding, ook aandacht besteden aan de worteling in de gemeenschap, ruimte voor lokale redacties, behoud van bestaande netwerken en de betrokkenheid van vrijwilligers.⁹³ De regering zegde al toe relevante partijen te betrekken bij de voorbereiding en uitvoering van de evaluatie, waaronder in ieder geval de gemeenten. De regering zegt richting de leden van de VVD-fractie hierbij concreet toe evaluatie-indicatoren te ontwikkelen voor deze thema's, als onderdeel van de voorbereiding op de evaluatie van het wetsvoorstel.

3.

De regering kiest voor een wetsevaluatie zeven jaar na inwerkingtreding. Zeven jaar is echter best lang. Zou het niet mogelijk zijn om na bijvoorbeeld drie jaar een onafhankelijke tussenevaluatie uit te voeren om te kunnen vaststellen of zich ongewenste neveneffecten voordoen, zodat tijdig kan worden bijgestuurd. Daarbij zou wat de leden van de fractie van de VVD betreft niet alleen gekeken moeten worden naar de ontwikkeling van de publieke streekomroepen, maar ook naar mogelijke marktverstoring: wat zijn de gevolgen voor commerciële lokale media, zoals huis-aan-huisbladen, lokale nieuwsplatforms en commerciële omroepen, en blijft de pluriformiteit van het totale lokale media-aanbod behouden?

De regering kiest ervoor om het stelsel binnen zeven jaar na inwerkingtreding van de wet te evalueren. Voor deze termijn is gekozen omdat eerst een overgangsperiode van ongeveer één tot anderhalf jaar nodig is ter voorbereiding van de start van het nieuwe stelsel. Na de overgangsperiode begint de eerste vijfjarige concessiebeleidsplan- en aanwijzingsperiode voor de NLPO en lokale publieke omroepen. Een evaluatie na zeven jaar maakt het daarmee mogelijk om het nieuwe stelsel over een volledige eerste periode te beoordelen. Een evaluatie na drie of vier jaar zou vooral de overgang en aanloop meten en in mindere mate de werking van het stelsel.

De regering benadrukt dat zij ook tijdens de eerste vijfjaarlijkse aanwijzingsperiode vanaf 2028 voldoende mogelijkheden ziet om bij te sturen indien nodig. Lokale publieke omroepen dienen in het tweede jaar van hun aanwijzing een zelfevaluatie uit te voeren. Daarmee toetsen zij hoe zij uitvoering hebben gegeven aan de publieke mediaopdracht op lokaal niveau, zoals beschreven in hun beleidsplannen. Het Commissariaat houdt hier toezicht op. Signalen uit zelfevaluaties kunnen worden vertaald in concrete verbeterpunten en maatregelen voor de omroep. De opvolging daarvan komt terug in de reguliere planning, uitvoering en verantwoording van de omroep, zodat zichtbaar wordt welke signalen zijn opgepakt en tot welke aanpassingen dit heeft geleid. Ook de toekomstige driejaarlijkse evaluaties van het Commissariaat bieden gegevens om tussentijds een beeld te krijgen van de financiële gezondheid en stabiliteit van de lokale omroepen. De komende evaluatieperiodes betreffen 2025-2027, 2028-2030 en 2031-2033.

Waar het gaat om de pluriformiteit van het media-aanbod, wijst de regering op het grootschalig onderzoek van het Commissariaat en het SvdJ naar het aanbod van lokaal nieuws.⁹⁴ Zij gaan in kaart brengen hoeveel en welk lokaal nieuws er in de Nederlandse gemeenten aanwezig is en welke partijen dit verspreiden (zowel publieke als private partijen). Ook gaan zij onderzoeken in hoeverre dit kwalitatief hoogwaardig nieuws betreft. De eerste resultaten van dit onderzoek worden in 2027 verwacht (vlak voor de start van het nieuwe stelsel), en het SvdJ en het Commissariaat zijn

⁹³ Kamerstukken II 2025/26, 36917, nr. 30.

⁹⁴ Kamerstukken II 2024/25, 32827, nr. 326.

voornemens dit periodiek te herhalen, ook na de start van het nieuwe stelsel. Dat maakt het mogelijk de effecten van de stelselherziening op dit punt te beoordelen.

Ten slotte wijst de regering op de toezegging van de Minister van OCW tijdens de behandeling van het wetsvoorstel in de Tweede Kamer. De Minister zegde daar toe om binnen drie jaar na de start van het nieuwe stelsel te inventariseren wat de gevolgen zijn voor de lokale commerciële advertentiemarkt.⁹⁵

4.

De regering noemt veel procedurele waarborgen voor lokale herkenbaarheid, journalistieke kwaliteit en doelmatige besteding van middelen. Kan de regering concreet aangeven aan welke meetbare criteria in 2033 moet zijn voldaan om te kunnen concluderen dat deze omvangrijke stelselwijziging daadwerkelijk succesvol is geweest? Dit wetsvoorstel is in algemene zin voor de regering succesvol geweest als in de toekomst inwoners in Nederland, waar ze ook wonen, via de lokale publieke omroep toegang hebben tot betrouwbare, onafhankelijke informatie over hun omgeving en lokale bestuur, zodat zij weten wat er speelt in hun directe omgeving en mee kunnen blijven doen.

Om te evalueren in hoeverre dit is gelukt, voorziet het wetsvoorstel in een evaluatiebepaling. Als toegelicht in hoofdstuk 8 van de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel is de regering voornemens om de stelselwijziging in ieder geval op drie onderdelen te evalueren, door middel van een onafhankelijk synthese-onderzoek:

- 1) de financiële gezondheid van de lokale publieke omroepen;
- 2) het bereik en waardering van de lokale publieke omroepen; en
- 3) de rol die de lokale publieke omroepen spelen in de hoeveelheid en het type lokaal nieuws in Nederlandse gemeenten.

Ten aanzien van het eerste onderdeel acht de regering de stelselwijziging geslaagd als de financiële gezondheid en stabiliteit van de lokale publieke omroepen is verbeterd ten opzichte van de huidige situatie. Dat wil zeggen dat er in de toekomst minder, en liefst zo min mogelijk lokale publieke omroepen zouden moeten zijn die naar het oordeel van het Commissariaat financieel ongezond zijn. Dit is een hard, meetbaar criterium.

Ten aanzien van het tweede onderdeel acht de regering de stelselwijziging geslaagd als het bereik van en de waardering voor de lokale publieke omroepen is gestegen vanaf de start van het nieuwe stelsel per 2028. Ook dit zijn harde, meetbare criteria.

Het derde onderdeel betreft de rol die de lokale publieke omroepen spelen in de hoeveelheid en het type lokaal nieuws in Nederlandse gemeenten. Bij dit onderdeel zal een grootschalig onderzoek van het Commissariaat en het SvdJ naar het aanbod van lokaal nieuws naar verwachting een grote rol spelen.⁹⁶ Zij gaan in kaart brengen hoeveel en welk lokaal nieuws er in de Nederlandse gemeenten aanwezig is en welke partijen dit verspreiden (zowel publieke als private partijen). Dit is een meetbaar criterium, waarbij de regering de stelselwijziging als geslaagd beschouwt wanneer lokale publieke omroepen in de toekomst in iedere gemeente van Nederland aanwezig zijn en een relevante rol spelen.

⁹⁵Handelingen II 2025/26, nr. 85, item 38.

⁹⁶Kamerstukken II 2024/25, 32827, nr. 326.

Conform de motie-Ceder zal de regering bij de evaluatie van het wetsvoorstel, binnen zeven jaar na inwerkingtreding, ook aandacht besteden aan de worteling in de gemeenschap, ruimte voor lokale redacties, behoud van bestaande netwerken en de betrokkenheid van vrijwilligers.⁹⁷ De regering zegt de leden van de VVD-fractie toe evaluatie- en succesindicatoren te ontwikkelen voor deze thema's, als onderdeel van de voorbereiding op de evaluatie van het wetsvoorstel.

5.

Hoewel het pbo volgens de regering de belangrijkste waarborg is voor lokale verankering en representativiteit, krijgt het vooral een signalerende en adviserende rol. De NLPO daarentegen stelt het concessiebeleidsplan op, adviseert bij aanwijzingen, begeleidt professionalisering en kan aanvullende evaluaties initiëren. Daardoor ontstaat volgens de leden van de VVD-fractie het beeld dat de lokale vertegenwoordiging vooral mag meepraten, terwijl de landelijke systeemorganisatie feitelijk de meeste invloed krijgt. Deze leden vragen daarom of de checks-and-balances voldoende zijn: waarom krijgt het pbo, dat de lokale gemeenschap vertegenwoordigt, relatief beperkte bevoegdheden, terwijl de NLPO een veel sterkere positie krijgt binnen het nieuwe bestel?

De regering acht het in het licht van de vraag van de leden van de VVD-fractie van belang te benadrukken dat de NLPO, lokale publieke omroepen en het pbo elk een eigen, belangrijke rol spelen in het toekomstige stelsel. En dat het in de ogen van de regering niet om de vraag gaat wie de meeste invloed heeft, maar of partijen de juiste invloed hebben om hun wettelijke rol en taken uit te voeren. Dat is volgens de regering het geval.

In de huidige situatie is er onvoldoende sprake van een gezamenlijke koers en centrale coördinatie. De ROB en RvC schetsen de situatie als volgt: "Het algemene beeld is echter nog dat van een zwembad waarin op veilige afstand van elkaar allemaal mensen aan het watertrappelen zijn. Een badmeester wordt node gemist".⁹⁸ Om te zorgen dat die benodigde gezamenlijkheid en coördinatie er komt, heeft de regering de NLPO als samenwerkings- en coördinatieorgaan in het wetsvoorstel ingericht. De taken en bevoegdheden van de NLPO zijn erop gericht en in de ogen van de regering noodzakelijk om die gezamenlijke koers te realiseren, en te bevorderen dat er meer dan nu wordt samengewerkt en doelmatiger wordt gewerkt. De regering is er op basis van de *Leidraad Meerjarenbeleidsplan en Meerjarenbegroting 2028-2032* NLPO van overtuigd dat lokale verankering juist één van de speerpunten wordt in die gezamenlijke koers van de NLPO, evenals een stevige en professioneel pbo bij iedere lokale omroep.

De regering is van mening dat de checks-and-balances voor de NLPO voldoende zijn. Zo heeft de regering er niet voor gekozen heeft om de NLPO in te richten als zelfstandig bestuursorgaan met bijbehorend openbaar gezag, maar als rechtspersoon met een wettelijke taak. Daarnaast is in het wetsvoorstel geregeld dat de raad van toezicht van de NLPO alleen toezicht houdt op de NLPO.⁹⁹ Dat betekent dat de raad van toezicht van de NLPO toezicht houdt op een zorgvuldige uitvoering van de verschillende taken en algemene gang van zaken bij de NLPO, maar niet op de individuele lokale publieke omroepen. Ook regelt artikel 2.85, tweede lid, van het wetsvoorstel dat de lokale publieke omroepen via het college van omroepen van de NLPO inspraak hebben bij alle besluiten van de NLPO die de instemming behoeven van de raad van toezicht van de NLPO. Dat betreft bijvoorbeeld ook het concessiebeleidsplan NLPO.

⁹⁷ Kamerstukken II 2025/26, 36917, nr. 30.

⁹⁸ *Lokale media: Niet te Missen*, ROB en RvC, november 2020, p. 36-37.

⁹⁹ Gewijzigd voorstel van wet, Kamerstukken I 2025/26, 36917, B, artikel 2.79.

Het pbo op zijn beurt heeft op grond van artikel 2.87m, eerste lid, van het wetsvoorstel de bevoegdheid het beleid voor het media-aanbod van de lokale publieke omroep te bepalen. Ook speelt het pbo een cruciale rol in de lokale verankering van de omroep. Het pbo moet immers volgens het wetsvoorstel een afspiegeling zijn van de maatschappelijke, culturele, godsdienstige en geestelijke stromingen binnen de gehele streek. En in het pbo moet er vanuit elke gemeente minimaal een lid deelnemen die die gemeente vertegenwoordigt.¹⁰⁰

De lokale publieke omroepen zelf behouden binnen die gezamenlijke koers van de NLPO de autonomie om de publieke mediaopdracht uit te voeren op een manier die aansluit bij hun specifieke lokale verzorgingsgebied, waarbij als gezegd het pbo een cruciale rol vervult. De Mediawet 2008 bepaalt nu al dat lokale publieke omroepen de vorm en inhoud van het door hen verzorgde media-aanbod bepalen en daarvoor verantwoordelijk zijn; dat is nu al zo en dat blijft het geval.¹⁰¹

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van D66

De leden van de fractie van D66 hebben naar aanleiding van de nota naar aanleiding van het verslag nog enkele vervolgvragen.¹⁰²

De leden van de D66-fractie onderschrijven de doelstelling van het wetsvoorstel om te komen tot een professionelere, financieel sterkere en journalistiek robuustere lokale publieke mediasector. Deze leden vragen de regering hoe zij kan waarborgen dat de gekozen sturings- en governanceconstructie in de praktijk daadwerkelijk bijdraagt aan deze doelstelling en niet leidt tot een toename van systeemlasten, bestuurlijke drukte of vermindering van lokale autonomie. De regering is het met de leden van de D66-fractie eens dat de extra beschikbare middelen zoveel mogelijk ten goede moeten komen aan de doelstellingen van het wetsvoorstel. Daar is het voorstel ook op gericht.

Wat betreft systeemlasten en bestuurlijke drukte is het zo dat de middelen verdeeld worden over minder organisaties, van ruim tweehonderd nu tot maximaal tachtig in de nieuwe situatie. Het doel hiervan is het vergroten van organisatorische slagkracht en het voorkomen van versnippering. Daarnaast krijgt, op grond van het voorgestelde artikel 2.75, derde lid, onderdeel d, de NLPO de taak de doelmatige inzet van de gelden te bevorderen. Ook krijgt de NLPO een wettelijke rol bij het aanbieden van collectieve diensten voor, bijvoorbeeld, de distributie door en de jaarverantwoording van omroepen. Dankzij dit soort voorzieningen zullen de kosten voor de distributie en verantwoording naar verwachting dalen. Bovendien gaan de bepalingen (huidig artikel 2.142a, eerste lid, onderdeel a) over een sobere, doelmatige en evenwichtige inrichting van de bestuurlijke organisatie ook gelden voor de NLPO en de lokale publieke omroepen. Het Commissariaat houdt hier toezicht op. Met dit geheel beoogt de regering te bewerkstelligen dat de middelen zoveel mogelijk ten goede komen aan de uitvoering van de publieke taak.

Tegelijkertijd wordt de regeldruk op verschillende punten structureel verlaagd. Zo wordt de norm voor informatie, cultuur en educatie vervangen door een eenvoudigere norm die beter aansluit bij de verbondenheid van het media-aanbod bij het verzorgingsgebied. Omroepen hoeven daarom de

¹⁰⁰ Voorgesteld artikel 2.87m, tweede lid.

¹⁰¹ Mediawet 2008, artikel 2.88, eerste lid.

¹⁰² Kamerstukken I 2026/27, 36917, E.

hoeveelheid aan aanbod van informatieve, culturele of educatieve aard niet langer bij te houden, wat een aanzienlijke lastenverlichting oplevert.

Wat betreft de lokale autonomie wijst de regering op het volgende. De lokale publieke omroepen behouden binnen de gezamenlijke koers van de NLPO de autonomie om de publieke mediaopdracht uit te voeren op een manier die aansluit bij hun specifieke lokale verzorgingsgebied, waarbij het pbo een cruciale rol vervult. De Mediawet 2008 bepaalt nu al dat lokale publieke omroepen de vorm en inhoud van het door hen verzorgde media-aanbod bepalen en daarvoor verantwoordelijk zijn; dat is nu al zo en dat blijft het geval.¹⁰³

Verder vragen deze leden aan de hand van welke concrete indicatoren de regering zal beoordelen of de stelselwijziging daadwerkelijk leidt tot versterking van de lokale journalistieke functie en niet primair tot uitbreiding van bestuurlijke, organisatorische of ondersteunende capaciteit?

Als toegelicht in hoofdstuk 8 van de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel is de regering voornemens om de stelselwijziging in ieder geval op drie onderdelen te evalueren, door middel van een onafhankelijk synthese-onderzoek:

- 1) de financiële gezondheid van de lokale publieke omroepen;
- 2) het bereik en waardering van de lokale publieke omroepen; en
- 3) de rol die de lokale publieke omroepen spelen in de hoeveelheid en het type lokaal nieuws in Nederlandse gemeenten.

Ten aanzien van het eerste onderdeel wil de regering bereiken dat de financiële gezondheid en stabiliteit van de lokale publieke omroepen verbetert ten opzichte van de huidige situatie. Dat wil zeggen dat er in de toekomst zo min mogelijk lokale publieke omroepen zouden moeten zijn die naar het oordeel van het Commissariaat financieel ongezond zijn. Dit is een hard, meetbaar criterium. De huidige en toekomstige driejaarlijkse evaluaties van het Commissariaat bieden de noodzakelijke gegevens en indicatoren om te kunnen beoordelen in hoeverre de financiële gezondheid en stabiliteit van de lokale omroepen verbeterd is ten opzichte van de huidige situatie. De meest recente evaluatie van het Commissariaat betrof de bekostiging van de lokale publieke omroepen gedurende de periode 2022-2024. Dat betekent dat de volgende evaluatie de periode 2025-2027 betreft; kortom tot aan de start van het nieuwe stelsel. De evaluaties na die periode kunnen inzicht bieden in de al dan niet positieve effecten van de stelselwijziging op dit onderdeel.

Voor het tweede onderdeel, het evalueren van bereik en waardering van de lokale publieke omroepen, zal gebruik worden gemaakt van bereiks- en waarderingsonderzoek dat de NLPO voornemens is op te zetten voor de lokale publieke omroep.¹⁰⁴ Het doel is daarbij om het bereik van en de waardering voor de lokale publieke omroepen te laten stijgen vanaf de start van het nieuwe stelsel per 2028. Ook dit zijn harde, meetbare criteria. Het bereik onder inwoners en waardering van inwoners zullen hierbij als concrete indicatoren gebruikt worden. Het streven is dat de NLPO inzet op een nulmeting bij de start van het nieuwe stelsel. Dit stelt de regering ook op dit onderdeel in staat om de al dan niet positieve effecten van het nieuwe stelsel te kunnen evalueren.

Het derde onderdeel betreft de rol die de lokale publieke omroepen spelen in de hoeveelheid en het type lokaal nieuws in Nederlandse gemeenten. Bij dit onderdeel zal een grootschalig onderzoek van het Commissariaat en het SvdJ naar het aanbod van lokaal nieuws naar verwachting een grote rol

¹⁰³ Mediawet 2008, artikel 2.88, eerste lid.

¹⁰⁴ Leidraad Meerjarenbeleidsplan en Meerjarenbegroting 2028-2032, NLPO, augustus 2026.

spelen.¹⁰⁵ Zij gaan in kaart brengen hoeveel en welk lokaal nieuws er in de Nederlandse gemeenten aanwezig is en welke partijen dit verspreiden (zowel publieke als private partijen). Ook dit is een hard, meetbaar criterium. Ook gaan zij onderzoeken in hoeverre dit kwalitatief hoogwaardig nieuws betreft. Ook dit acht de regering van belang, ook al is het een meer kwalitatief criterium. De eerste resultaten van dit onderzoek worden in 2027 verwacht (vlak voor de start van het nieuwe stelsel), en het SvdJ en het Commissariaat zijn voornemens dit periodiek te herhalen, ook na de start van het nieuwe stelsel. Dat maakt het mogelijk de effecten van de stelselherziening op dit punt te beoordelen.

De regering is van mening dat zij op basis van bovenstaande evaluatie-aanpak in staat zal zijn om te beoordelen in hoeverre de stelselherziening daadwerkelijk heeft geleid tot versterking van de lokale journalistieke functie en de uitbreiding van de samenwerkings- en coördinatiefunctie van de NLPO daaraan ten dienste heeft gestaan.

Welke mogelijkheden hebben lokale omroepen om signalen af te geven wanneer uitvoeringskaders, richtlijnen of voorwaarden in de praktijk belemmerend werken voor de uitvoering van hun publieke mediaopdracht, en hoe wordt geborgd dat dergelijke signalen daadwerkelijk tot aanpassing kunnen leiden?

De regering merkt op dat de lokale publieke omroepen de autonomie behouden om binnen de gezamenlijke koers van de NLPO de publieke mediaopdracht uit te voeren op een manier die aansluit bij hun specifieke lokale verzorgingsgebied. De Mediawet 2008 bepaalt nu al dat lokale publieke omroepen de vorm en inhoud van het door hen verzorgde media-aanbod bepalen en daarvoor verantwoordelijk zijn; dat is nu al zo en dat blijft het geval.¹⁰⁶

In algemene zin kunnen lokale publieke omroepen zich bij dergelijke problemen rond belemmering in de uitvoering melden bij de NLPO, het Commissariaat en het ministerie van OCW.

Meer specifiek hebben lokale omroepen via het college van omroepen van de NLPO inspraak bij alle besluiten van de NLPO die de instemming behoeven van de raad van toezicht van de NLPO.¹⁰⁷ Dat betreft bijvoorbeeld ook het concessiebeleidsplan NLPO, met daarin de gezamenlijke koers, de prestatieovereenkomst, het vaststellen van de jaarlijkse begroting en het vaststellen van het jaarlijkse bestuursverslag. Uiteraard staat het een college van omroepen ook vrij om ongevraagd advies uit te brengen.

Lokale publieke omroepen voeren tevens in het tweede jaar van hun aanwijzing verplicht een zelfevaluatie uit. Daarmee toetsen de omroepen hoe zij uitvoering hebben gegeven aan de publieke mediaopdracht op lokaal niveau, zoals beschreven in hun beleidsplannen. In die evaluaties kunnen zij ook ingaan op de uitvoering van mediaopdracht in relatie tot de gezamenlijke koers. Dit biedt weer input voor bestuursverslagen, begrotingen en concessiebeleidsplannen.

De regering is van mening dat het wetvoorstel daarmee voldoende mogelijkheden biedt aan lokale publieke omroepen om signalen af te geven over dagelijkse uitvoering de publieke mediaopdracht in hun verzorgingsgebied. De regering verwacht dat binnen dit systeem breed gedeelde knelpunten zullen leiden tot aanscherping van de gezamenlijke koers in jaarplannen en opvolgende

¹⁰⁵ Kamerstukken II 2024/25, 32827, nr. 326.

¹⁰⁶ Mediawet 2008, artikel 2.88, lid 1.

¹⁰⁷ Gewijzigd voorstel van wet, Kamerstukken I 2025/26, 36917, B, art. 2.85, tweede lid.

concessiebeleidsplannen van de NLPO. Of, waar nodig, tot het bezien of het kader van wet- en regelgeving van de regering of het Commissariaat aanpassing behoeft.

Op welke wijze wordt geëvalueerd of de beoogde opbrengsten van schaalvergroting en samenwerking opwegen tegen eventuele extra uitvoeringslasten, transitiekosten en bestuurlijke complexiteit, vragen de leden van de fractie van D66 tot slot?

De regering onderschrijft het belang dat de leden van de D66-fractie hechten aan een balans van opbrengsten en lasten. Ten aanzien van de lasten merkt de regering een aantal zaken op. Ten eerste constateert het Adviescollege toetsing regeldruk dat nut en noodzaak voldoende zijn beschreven in het wetsvoorstel, en dat er geen alternatieven zijn om met minder gevolgen voor de regeldruk de doelen van het wetsvoorstel te bereiken. Ten tweede is het wetsvoorstel erop gericht dat de maatregelen zoveel mogelijk ten goede komen aan de doelstellingen van het wetsvoorstel, zoals hierboven in een eerdere vraag van de leden van de D66-fractie is toegelicht. Ten derde wordt de regeldruk op verschillende punten verlaagd. Zo wordt de norm voor media-aanbod dat valt onder informatie, cultuur en educatie vervangen door een eenvoudiger norm die beter aansluit bij de verbondenheid van het media-aanbod bij het verzorgingsgebied. Omroepen hoeven daarom de hoeveelheid aanbod van informatieve, culturele of educatieve aard niet langer bij te houden, wat een aanzienlijke lastenverlichting oplevert. Ook zal de NLPO lokale publieke omroepen ontlasten met bijvoorbeeld een uniform format voor de jaarlijkse verantwoording, of collectief bereiksonderzoek.

Met het oog op bovenstaande moet de evaluatie van het wetsvoorstel primair inzicht bieden in de mate waarin de maatregelen van het wetsvoorstel succesvol zijn geweest. Met andere woorden, in hoeverre hebben in de toekomst inwoners in Nederland, waar ze ook wonen, via de lokale publieke omroep toegang tot betrouwbare, onafhankelijke informatie over hun omgeving en lokale bestuur, zodat zij weten wat er speelt in hun directe omgeving en mee kunnen blijven doen.

Om te evalueren in hoeverre dit is gelukt, voorziet het wetsvoorstel in een evaluatiebepaling, zoals is uiteengezet in antwoord op de tweede vraag van de leden van de fractie van D66.

De vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van het CDA

De leden van de CDA-fractie hebben naar aanleiding van de nota naar aanleiding van het verslag nog enkele aanvullende vragen.¹⁰⁸

In de nota is opgenomen dat lokale omroepen momenteel voortvarend participeren in de beoogde stelselherziening. Tegelijkertijd constateren deze leden dat de vorming van streekomroepen in de praktijk een complex proces kan zijn, waarbij verschillen in organisatiecultuur, redactionele werkwijze, vrijwilligersstructuur en lokale identiteit een rol kunnen spelen (zoals in de regio Breda en bij de vorming van streekomroep Zoetermeer- Lansingerland). Kan de regering reflecteren op deze processen en haar verwachting uiteenzetten van de beoogde schaalvoordelen in situaties waarbij de samenwerking of fusievorming binnen een verzorgingsgebied moeizaam verloopt?

De regering erkent dat op sommige plekken samenwerking en eventuele fusieprocessen complex of moeizaam verlopen. Daarom heeft zij de afgelopen jaren ingezet op het ondersteunen van lokale omroepen bij dit soort processen en andere voorbereidingen op het nieuwe stelsel. Voor deze

¹⁰⁸ Kamerstukken I 2026/27, 36917, E.

ondersteuning zijn sinds het kabinet Rutte-IV tijdelijke middelen beschikbaar, tot aan de voorziene start van het nieuwe stelsel. In 2026 betreft het circa € 20 miljoen.¹⁰⁹

Eén van de belangrijkste instrumenten waarmee bovenstaande middelen ingezet worden is de tijdelijke Regeling Professionalisering Lokale Omroepen van het SvdJ. Deze regeling loopt tot aan de start van het nieuwe stelsel en biedt deelnemende omroepen de mogelijkheid zich te professionaliseren en verder aan hun samenwerking of fusieproces te werken.

Daarnaast begeleidt de NLPO al geruime tijd lokale publieke omroepen die willen fuseren ter voorbereiding op het nieuwe bestel. Zij heeft bijvoorbeeld kwartiermakers ingezet die als onafhankelijke procesbegeleiders het fusie- en professionaliseringstraject van huidige omroepen begeleiden.

Tegelijkertijd constateert de regering dat de schaalvoordelen overal in Nederland te behalen zijn, ook in situaties waar samenwerking of fusievorming moeizaam verloopt. Uiteindelijk wijst het Commissariaat tijdens de zogeheten aanwijzingsprocedure één lokale publieke omroep aan voor een lokaal verzorgingsgebied, na onderlinge afweging van de aanvragen.¹¹⁰ Zij doet dit aan de hand van adviezen van de gemeenteraad of -raden en de NLPO. In sommige gebieden zal een fusie van de bestaande lokale publieke omroepen een aanvraag doen. In andere gebieden zal er sprake zijn van concurrerende aanvragen van (bestaande) organisaties, waarbij het niet gelukt is om tot een fusie te komen.

Wat de situatie per verzorgingsgebied ook is; de regering is ervan overtuigd dat de investeringen in de voorbereidingen op het nieuwe stelsel, de aangescherpte aanwijzingsprocedure en de andere maatregelen uit het wetsvoorstel er uiteindelijk toe leiden dat er voor ieder verzorgingsgebied een partij wordt aangewezen die goed en professioneel in staat is om het hele verzorgingsgebied te bedienen.

In de nota naar aanleiding van het verslag is tevens opgenomen dat de NLPO een bemiddelende rol kan vervullen wanneer een pbo onvoldoende in staat is zijn taak effectief uit te oefenen.¹¹¹ Kan de regering nader toelichten op welke wijze de NLPO wordt geëquipeerd om deze bemiddelende rol in de praktijk te vervullen?

De bemiddelende rol van de NLPO moet worden begrepen als onderdeel van de wettelijke taak van de NLPO als samenwerkings- en coördinatieorgaan en als natuurlijke plek waar problemen rond de uitvoering van de publieke media-opdracht op lokaal niveau kunnen worden gesignaleerd en besproken. Zoiets kan bijvoorbeeld naar voren komen in de verplichte zelfevaluatie van de lokale omroepen, in het tweede jaar van de aanwijzingsperiode. Het evaluatierapport wordt uitgebracht aan de NLPO. De NLPO wordt op verschillende manieren geëquipeerd. De NLPO beschikt over een structureel, uit de rijksmediabegroting bekostigd budget voor de uitvoering van haar wettelijke taken. Dit stelt de NLPO ook in staat om instrumenten (nader) te ontwikkelen die juist zijn gericht op het functioneren van de pbo's: modeldocumenten, toolkits, en begeleiding en scholing bijvoorbeeld.¹¹² Bovenstaande laat onverlet dat pbo's zich altijd kunnen wenden tot het Commissariaat als de onafhankelijke toezichthouder.

¹⁰⁹ Kamerstukken II 2025/26, 36800 VIII, nr. 16.

¹¹⁰ Gewijzigd voorstel van wet, Kamerstukken I 2025/26, 36.917, B, artikel 2.87k, derde lid.

¹¹¹ Kamerstukken I 2026/27, 36917, E, p. 39.

¹¹² Zie bijvoorbeeld: <https://www.nlpo.nl/pbo/>

De leden van de CDA-fractie achten het van belang dat binnen nieuwe streekomroepen ruimte blijft bestaan voor lokale edities en aanvullende programma's. Tegelijkertijd vragen deze leden aandacht voor de uitvoerbaarheid van het nieuwe model. Zij hebben eerder gevraagd in hoeverre de ruimte voor lokale edities en aanvullende programmakanalen ertoe kan leiden dat de beoogde vermindering van het aantal omroepen zich niet vertaalt in een vergelijkbare vermindering van het aantal te distribueren kanalen. Kan de regering nader uiteenzetten hoe wordt voorkomen dat de beoogde schaalvergroting (van ruim 220 naar 80 omroepen) in de praktijk resulteert in een aanzienlijke groei van het aantal afzonderlijke lokale kanalen met een eigen distributiebehoefte? De regering brengt in herinnering dat in de Tweede Kamer de motie-Ceder-Krul van 23 juni 2026 unaniem is aangenomen, waarin de regering wordt verzocht “te bevorderen dat lokale publieke omroepen binnen hun verzorgingsgebied maximale ruimte hebben voor programmatische differentiatie, zowel via radio, televisie als internet, zodat recht wordt gedaan aan de verscheidenheid van gemeenten en gemeenschappen binnen een verzorgingsgebied”.¹¹³ De regering erkent de kansen die programmatische differentie biedt voor het versterken van de lokale herkenbaarheid van een lokale publieke omroep. Tegelijkertijd hecht de regering net als de leden van de CDA-fractie belang aan de uitvoerbaarheid van het nieuwe model.

Met de inrichting van het wetsvoorstel meent de regering een goede balans te hebben gevonden tussen de wens tot programmatische differentiatie enerzijds en uitvoerbaarheid anderzijds. Met het oog op de bovengenoemde motie maakt de regering het mogelijk dat lokale publieke omroepen ook in het nieuwe stelsel programmatisch differentiëren, zoals toegelicht in paragraaf 4.1 van de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel. Het is aan iedere toekomstige lokale publieke omroep om hier al dan niet gebruik van te maken. De regering merkt hierbij op dat programmatische differentiatie op dit moment niet op grote schaal plaatsvindt.

Groei van het aantal radio- en televisiekanalen met een eigen distributiebehoefte is sowieso niet aan de orde. De beschikbare frequentiecapaciteit wordt niet groter, waardoor het niet mogelijk is om uiteindelijk uit te komen op een hoger aantal radio- of televisiekanalen dan in het huidige stelsel.

De vragen en opmerking van de leden van de fractie van FVD

*De leden van de fractie van FVD hebben naar aanleiding van de nota naar aanleiding van het verslag de volgende vervolgvragen.*¹¹⁴

1.

*De leden vroegen de regering hoe de verplichte afstemming op het concessiebeleidsplan van de NLPO zich verhoudt tot onafhankelijkheid van overheidsinvloeden. De regering antwoordt dat het plan samenwerking en coördinatie bevordert en geen algemeen verbindende voorschriften bevat.*¹¹⁵ *Onvoldoende afstemming kan echter op grond van de artikelen 2.87n, 2.87p en 2.87q leiden tot afwijzing van een aanvraag. Kunnen deze leden hieruit concluderen dat de landelijke koers van de NLPO wel degelijk gevolgen kan hebben voor het verkrijgen van een aanwijzing, ook zonder algemeen verbindende voorschriften?*

Uit de adviezen van de ROB en RvC blijkt dat er op dit moment onvoldoende sprake is van een gezamenlijke koers en centrale coördinatie. De ROB en RvC schetsen de situatie als volgt: “Het

¹¹³ Kamerstukken II 2025/26, 36917, nr. 28.

¹¹⁴ Kamerstukken I 2026/27, 36917, E.

¹¹⁵ Kamerstukken I 2026/27, 36917, E, p. 40.

algemene beeld is echter nog dat van een zwembad waarin op veilige afstand van elkaar allemaal mensen aan het watertrappelen zijn. Een badmeester wordt node gemist”.¹¹⁶ Om te zorgen dat die benodigde gezamenlijkheid en coördinatie er komt, heeft de regering in het wetsvoorstel de NLPO als samenwerkings- en coördinatieorgaan ingericht. De NLPO is vormgegeven als rechtspersoon met een wettelijke taak. De NLPO heeft geen openbaar gezag, en de NLPO is niet hiërarchisch ondergeschikt aan de Minister van OCW. De NLPO is dus gericht op samenwerking en coördinatie, en staat op afstand van de politiek. De wettelijke taken en bevoegdheden van de NLPO dienen ertoe en zijn in de ogen van de regering noodzakelijk om de gezamenlijke koers te realiseren. Het concessiebeleidsplan NLPO is daar een belangrijk instrument in.

Om te bevorderen dat de gezamenlijke koers ook daadwerkelijk tot stand komt, is binnen de procedure voor aanwijzing als lokale publieke omroep één van de criteria dat het beleidsplan van een kandidaat-lokale publieke omroep is afgestemd op het concessiebeleidsplan van de NLPO. Het Commissariaat bepaalt uiteindelijk welke aanvrager het meest geschikt is in het licht van alle criteria en de daarover gegeven adviezen.

2.

De regering benadrukt dat de minister van OCW de aanwijzing van een lokale omroep niet kan intrekken.¹¹⁷ Een aanwijzing geldt echter voor vijf jaar.¹¹⁸ Kunnen de leden van de FVD-fractie concluderen dat het Commissariaat een aanvraag voor de volgende aanwijzingsperiode kan afwijzen wegens onvoldoende afstemming op het concessiebeleidsplan van de NLPO, waardoor de omroep haar publieke status en bijbehorende rijksbekostiging verliest?

Een aanwijzing als lokale publieke omroep geldt voor vijf jaar en vervalt daarna van rechtswege. Om voor een opvolgende periode van vijf jaar te worden aangewezen, dient de aanwijzingsprocedure voor die periode met succes te worden doorlopen. Over aanwijzing wordt beslist door het Commissariaat. Om te bevorderen dat een gezamenlijke koers voor de lokale publieke omroep daadwerkelijk tot stand komt, is binnen de aanwijzingsprocedure één van de criteria dat het beleidsplan van een kandidaat-lokale publieke omroep is afgestemd op het concessiebeleidsplan van de NLPO. Het Commissariaat bepaalt aan de hand van alle criteria en de daarover uitgebrachte adviezen welke aanvrager het meest geschikt is en dus de aanwijzing verkrijgt. Het Commissariaat kan een aanvraag afwijzen indien deze volgens het Commissariaat in onvoldoende mate voldoet aan een criterium waarover de NLPO dan wel de gemeenteraad om advies is gevraagd.

3.

De leden vroegen tevens naar mogelijke overheidsinvloed via de verplichte afstemming en de prestatieovereenkomst. De regering antwoordt dat de prestatieovereenkomst tussen de minister en de NLPO niet kan gaan over de inhoud van het media-aanbod.¹¹⁹ Artikel 2.87g voorziet wel in afspraken over de inzet van de NLPO. Kunnen deze leden hieruit concluderen dat de minister binnen deze inhoudelijke beperking invloed kan uitoefenen op de wijze waarop de NLPO haar samenwerking en coördinatie organiseert, en daarmee indirect op de inrichting van het lokale omroepbestel?

De regering acht het van belang twee zaken te onderscheiden: enerzijds de inhoud van het media-aanbod van (lokale) publieke omroepen, en anderzijds de inrichting van het publieke mediabestel in het algemeen. Voor wat betreft de inhoud van het media-aanbod: artikel 2.1 van de Mediawet 2008

¹¹⁶ Lokale media: Niet te Missen, ROB en RvC, november 2020, p. 36-37.

¹¹⁷ Kamerstukken I 2026/27, 36917, E, p. 41.

¹¹⁸ Kamerstukken I 2026/27, 36917, E, p. 42.

¹¹⁹ Kamerstukken I 2026/27, 36917, E, p. 41.

regelt ondubbelzinnig dat het media-aanbod van alle publieke omroepen vrij is van overheidsinvloeden. En artikel 2.88, eerste lid van de Mediawet 2008 regelt dat het alleen de publieke omroepen zijn die vorm en inhoud van het door hen verzorgde media-aanbod bepalen.¹²⁰

Tegelijkertijd constateert de regering dat zij verantwoordelijkheid heeft voor de inrichting van het publieke mediabestel. Vanuit die verantwoordelijkheid is de NLPO als samenwerkings- en coördinatieorgaan in het wetsvoorstel zo ingericht dat er een juiste balans is gevonden tussen de (grond)wettelijke autonomie van lokale publieke omroepen enerzijds en een meer gezamenlijke koers anderzijds. In het wetsvoorstel is de NLPO vormgegeven als rechtspersoon met een wettelijke taak. Voor de verhouding tot de Minister van OCW betekent dit dat de NLPO niet hiërarchisch ondergeschikt is aan de Minister van OCW. De Minister bekostigt de NLPO, met tussenkomst van het Commissariaat, en benoemt de raad van toezicht volgens een met waarborgen omklede procedure. De NLPO verschaft de Minister desgevraagd inlichtingen en zendt hem jaarlijks een bestuursverslag. De Minister heeft instemmingsrecht bij wijziging van de statuten van de NLPO. Een bevoegdheid voor de Minister ingeval van taakverwaarlozing is, anders dan bij de RPO, niet opgenomen, nu de NLPO geen zelfstandig bestuursorgaan is. Wel krijgt het Commissariaat, dat de onafhankelijke toezichthouder is, de bevoegdheid om aan de NLPO een aanwijzing te geven als sprake is van wanbeheer of als deugdelijke bedrijfsprocessen of administratie onvoldoende gewaarborgd zijn.

Specifiek voor wat betreft de prestatieovereenkomst regelt artikel 2.87g, derde lid, expliciet dat de prestatieovereenkomst “geen betrekking heeft op de inhoud van het media-aanbod van de lokale publieke media-instellingen”. De prestatieovereenkomst is zo vormgegeven dat de reikwijdte begrensd is tot de taken van de NLPO en haar vormgeving. Het kan bijvoorbeeld gaan om afspraken over onderzoek of monitoring in verband met het bereik van de lokale publieke omroepen, of de waardering van het publiek voor het aanbod. En dus niet over media-inhoud van de lokale omroepen. Bovendien stelt de prestatieovereenkomst de regering in staat om beter en concreter verantwoording af te leggen aan het parlement over de besteding van publieke middelen door de NLPO.

Al met al blijkt uit bovenstaande dat de samenwerkings- en coördinatie taak van de NLPO is belegd op enige afstand van de politiek, zoals vanuit het oogpunt van de onafhankelijkheid van publieke omroepen wenselijk is.

4.

De leden vroegen waarom afhankelijkheid van rijksfinanciering en landelijke instellingen minder riskant zou zijn dan gemeentelijke financiering. De regering wijst op de vijfjarige financiële continuïteit voor lokale omroepen.¹²¹ Artikel 2.170c bepaalt daarnaast dat de minister jaarlijks het NLPO-budget vaststelt en daaraan schriftelijke voorwaarden kan verbinden. Kunnen de leden hieruit concluderen dat de vijfjarige zekerheid voor lokale omroepen de financiële sturingsmogelijkheden van de minister tegenover hun landelijke samenwerkings- en coördinatieorgaan niet wegneemt?

De regering acht het ook hier van belang twee zaken te onderscheiden: enerzijds de inhoud van het media-aanbod van (lokale) publieke omroepen, en anderzijds de inrichting van het publieke mediabestel in het algemeen. Conform artikel 2.88, eerste lid, van de Mediawet 2008 zijn het alleen

¹²⁰ Artikel 7, tweede lid, van de Grondwet verbiedt voorafgaand toezicht op de inhoud van een radio- of televisie-uitzending.

¹²¹ Kamerstukken I 2026/27, 36917, E, p. 42.

de lokale publieke omroepen, en niet de NLPO die vorm en inhoud van het door hen verzorgde media-aanbod bepalen.

Tegelijkertijd constateert de regering dat zij verantwoordelijkheid heeft voor de inrichting van het publieke mediabestel. Met het oog daarop heeft de regering in het wetsvoorstel de NLPO als samenwerkings- en coördinatieorgaan ingericht. De NLPO is vormgegeven als rechtspersoon met een wettelijke taak. Zij is daarmee niet hiërarchisch ondergeschikt aan de Minister van OCW. Aan de NLPO wordt bij koninklijk besluit een concessie verleend om voor een periode van tien jaar de publieke mediaopdracht op lokaal niveau uit te voeren. De eerste concessie zal ingaan op 1 januari 2028. De NLPO functioneert aldus op enige afstand van de politiek, zoals vanuit het oogpunt van de onafhankelijkheid van publieke omroepen wenselijk is.

De NLPO moet jaarlijks bekostigd worden voor de uitvoering van die taken. De leden van de FVD-fractie constateren terecht dat het tweede lid van artikel 2.170c bepaalt dat de Minister van OCW aan een besluit tot vaststelling van het budget schriftelijke voorwaarden kan stellen. Dit gaat bijvoorbeeld over het aanleveren van informatie voor beleidsonderzoek van de Minister. Deze voorwaarden kunnen niet zien op het media-aanbod van lokale publieke omroepen.

5.

De leden van de fractie van FVD vroegen welke invloed gemeenten behouden en waarom het maximumaantal verzorgingsgebieden, de gebiedsindeling en de bekostigingsverdeling niet in de formele wet worden vastgelegd. De regering verwijst naar aanvullende gemeentelijke subsidies en naar de flexibiliteit van algemene maatregelen van bestuur.¹²² Gemeentelijke subsidievoorwaarden moeten bovendien passen binnen het concessiebeleidsplan van de NLPO. Kunnen de leden hieruit concluderen dat het voorgestelde stelsel de gemeentelijke beleidsruimte ondergeschikt maakt aan landelijke kaders voor gebiedsindeling, basisbekostiging en aanvullende subsidievoorwaarden?

Op basis van een uitgebreide probleemanalyse en meerdere rapporten en aanbevelingen in dezelfde richting, hevelt de regering met dit wetsvoorstel de bekostigingsverantwoordelijkheid voor de lokale publieke omroepen over van gemeenten naar het Rijk – meer specifiek naar de Minister van OCW. De stelselverantwoordelijkheid voor de lokale publieke omroepen, als onderdeel van het publieke mediabestel, lag al bij de Minister van OCW. De regering acht het vanuit die aanpassing in rollen en verantwoordelijkheden niet alleen passend, maar ook noodzakelijk dat er een steviger landelijk kader aan wet- en regelgeving komt.

De gemeenten behouden tegelijkertijd een belangrijke rol in het stelsel van de lokale publieke omroepen. Zo blijft de gemeenteraad wettelijk adviseur in de aanwijzingsprocedure voor lokale publieke omroepen. De regering heeft verder de mogelijkheid gecreëerd voor gemeenten om financieel aanvullend bij te dragen aan de lokale publieke omroep die in hun gemeente media-aanbod verzorgt. De regering heeft dat zodanig vormgegeven dat gemeenten hun lokale publieke omroep aanvullend kunnen bekostigen op een manier die in overeenstemming is met de staatssteunregels van de Europese Unie. Die voorschriften brengen met zich mee dat een eventuele gemeentelijke subsidie geen voorwaarden mag bevatten die in strijd zijn met het bepaalde bij of krachtens de Mediawet 2008.

Vragen en opmerkingen van het lid van de fractie van OPNL

¹²² Kamerstukken I 2026/27, 36917, E, p. 42.

Het lid van de OPNL-fractie heeft met interesse kennisgenomen van de beantwoording van de vragen over de versterking van de uitvoering van de publieke mediaopdracht op lokaal niveau.¹²³ Naar aanleiding van deze nota naar aanleiding van het verslag heeft dit lid een aantal vervolgvragen. Deze vragen hebben onder meer betrekking op praktische zaken in de nieuwe systematiek voor streekomroepen.

1.

Het lid van de OPNL-fractie is verheugd dat de regering verklaart dat bij de verdeelsleutel van de middelen expliciet rekening is gehouden met dunner bevolkte gebieden. Het antwoord dat de indeling in verzorgingsgebieden uit de sector zelf voortkomt, neemt de zorg over evenredigheid echter niet weg.¹²⁴ Daarmee is nog niet aangetoond dat de gekozen schaal en indeling in iedere regio passend zijn en of lokale berichtgeving overal op peil blijft. Op grond van welke vergelijking met alternatieve vormen van samenwerking concludeert de regering dat de gekozen indeling het meest geschikt is? Hoe voorkomt de regering dat schaalvergroting in bepaalde regio's leidt tot een onevenredige afname van berichtgeving, toegespitst op een specifieke kern of gemeente?

In de sector van de lokale publieke omroepen heeft sinds 2012 een proces plaatsgevonden om tot een indeling in lokale verzorgingsgebieden te komen. Dit gebeurde onder regie van de NLPO en met betrokkenheid van gemeenten en lokale publieke omroepen. In dit proces was op basis van het *Vernieuwingsconvenant gemeenten – lokale omroepen 2015-2018* het uitgangspunt dat het verzorgingsgebied aan moest sluiten bij de zogeheten natuurlijke habitat van de burger, en dus niet moest leiden tot een onevenredige afname van lokale omroepen in sommige regio's. Dit proces heeft in 2023 een indeling in tachtig verzorgingsgebieden opgeleverd.¹²⁵ In verband met de publicatie van het wetsvoorstel in het kader van de internetconsultatie heeft de NLPO begin 2025 een procedure ingericht waarin stakeholders inspraak konden leveren op de in 2023 opgeleverde indeling in lokale verzorgingsgebieden. Tijdens dit proces golden de wettelijke criteria voor lokale verzorgingsgebieden uit het wetsvoorstel als uitgangspunt, waaronder het criterium dat een lokaal verzorgingsgebied zoveel mogelijk een gebied is dat een kenbare identiteit heeft of waarbinnen het algemene leefpatroon van de inwoners zich in belangrijke mate afspeelt.¹²⁶ Dit proces heeft in mei 2025 geleid tot de actuele indeling van Nederland in tachtig lokale verzorgingsgebieden. Gelet op bovenstaande is de regering van mening dat deze indeling passend en het meest geschikt is.

De regering is het eens met het lid van de OPNL-fractie dat het belangrijk is dat de uitvoering van de publieke mediaopdracht in een geheel toekomstig lokaal verzorgingsgebied op peil blijft. De regering is van mening dat de stelselherziening de lokale herkenbaarheid en berichtgeving juist ten goede komt. Duurzame en stabiele lokale berichtgeving is alleen mogelijk als de lokale publieke omroep beschikt over voldoende (journalistieke) slagkracht. Alleen dan kan een lokale omroep structureel aanwezig zijn bij raadsvergaderingen, sportevenementen of lokale culture evenementen in ieder deel van het verzorgingsgebied.

De regering wijst daarom op de set aan maatregelen in het wetsvoorstel om dit te waarborgen. Met het wetsvoorstel wordt de opdracht aan lokale publieke omroepen minder algemeen. De omroep moet journalistiek aanbod verzorgen dat relevant is voor de gehele breedte van het

¹²³ Kamerstukken I 2026/27, 36917, E.

¹²⁴ Kamerstukken I 2026/27, 36917, E, p. 43.

¹²⁵ *Toelichting totstandkoming streekindeling Lokale omroepen, opgesteld door de Stichting Nederlandse Lokale Publieke Omroepen en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, NLPO en VNG, mei 2023, geraadpleegd via de website van het SvdJ.*

¹²⁶ Gewijzigd voorstel van wet, Kamerstukken I 2025/26, 36917, B, artikel 2.87h.

verzorgingsgebied, en niet slechts een deel ervan. De verslaglegging moet verspreid zijn over alle aangesloten gemeenten.

Lokale herkenbaarheid heeft bovendien in de aanwijzingsprocedure een nadrukkelijke plek gekregen. Het beleidsplan van lokale publieke omroepen moet conform artikel 2.87n, eerste lid, van het wetsvoorstel bijzondere aandacht hebben voor de journalistieke inhoud in iedere gemeente van het lokale verzorgingsgebied. Kandidaat-omroepen moeten daarnaast in de aanwijzingsprocedure opnemen hoe ze de geografische en sociaal-culturele verscheidenheid in het lokale verzorgingsgebied willen gaan bedienen, en hoe het media-aanbod vindbaar en zichtbaar zal zijn. Gemeenteraden worden vervolgens gevraagd hierover te adviseren.¹²⁷

Het pbo blijft daarnaast het wettelijk verplichte orgaan dat zorgt voor verankering van de lokale publieke omroep in de samenleving. De positie van het pbo wordt verstevigd in het wetsvoorstel. Het pbo moet een afspiegeling zijn van de maatschappelijke, culturele, godsdienstige en geestelijke stromingen binnen de gehele streek. Bovendien regelt het wetsvoorstel dat er in het pbo vanuit elke gemeente minimaal een lid deelneemt die die gemeente vertegenwoordigt.¹²⁸

Bovendien blijft programmatisch differentiëren mogelijk in het nieuwe stelsel. Een lokale publieke omroep kan het media-aanbod programmatisch (blijven) toespitsen op afzonderlijke gemeenten of doelgroepen. De keuze voor dergelijke programmatische differentiatie is aan de lokale publieke omroep, die op deze wijze kan aansluiten bij de behoeftes in het lokale verzorgingsgebied.

Bovenstaande maatregelen zorgen ervoor dat de lokale omroep zijn wettelijke taken uitvoert in de individuele gemeente(n) en gemeenschappen die onderdeel zijn van het verzorgingsgebied, en niet alleen het verzorgingsgebied als geheel.

2.

De regering stelt zich op het standpunt dat de stelselherziening de lokale herkenbaarheid ten goede komt. Ter illustratie wijst de minister op artikel 2.87n, eerste lid, van het wetsvoorstel waarin staat dat het beleidsplan bijzondere aandacht moet hebben voor de journalistieke inhoud in elke gemeente van het verzorgingsgebied, mede gelet op geografische en sociaal-culturele verscheidenheid.¹²⁹ Een voornemen in een beleidsplan biedt echter geen zekerheid over het aanbod in de praktijk, met name in kleinere gemeenten en kernen, meent het lid van de fractie OPNL. Hoe wordt beoordeeld of iedere gemeente daadwerkelijk voldoende herkenbare journalistieke aandacht krijgt, en wat zijn mogelijke consequenties als de omroep de voornemens uit het beleidsplan niet waarmaakt?

De regering is het met het lid van de OPNL-fractie eens dat het belangrijk is om te beoordelen of een lokale publieke omroep tijdens de aanwijzing de voornemens uit zijn beleidsplan waarmaakt, bijvoorbeeld als het gaat om de journalistieke aandacht voor elke gemeente in het verzorgingsgebied. De regering wijst met het oog daarop op de volgende waarborgen.

Het pbo heeft op grond van artikel 2.87m, eerste lid, van het wetsvoorstel de bevoegdheid het beleid voor het media-aanbod van de lokale publieke omroep te bepalen. Daarmee speelt het pbo een cruciale rol in de lokale verankering van de omroep. Het pbo moet immers volgens het

¹²⁷ Gewijzigd voorstel van wet, Kamerstukken I 2025/26, 36917, B, artikelen 2.87m tot en met 2.87o.

¹²⁸ Gewijzigd voorstel van wet, Kamerstukken I 2025/26, 36917, B, artikel 2.87m, tweede lid.

¹²⁹ Kamerstukken I 2026/27, 36917, E, p. 13.

wetsvoorstel een afspiegeling zijn van de maatschappelijke, culturele, godsdienstige en geestelijke stromingen binnen de gehele streek. En in het pbo moet er vanuit elke gemeente minimaal een lid deelnemen die die gemeente vertegenwoordigt.¹³⁰ Het pbo beoordeelt ieder jaar of zijn beleid voor het media-aanbod door de hoofdredactie op een evenwichtige manier is uitgevoerd. Op die manier toetst het pbo of de koers van de omroep aansluit bij de behoeften van de inwoners van het gehele verzorgingsgebied, en niet alleen de grootste kern of een stad. Het pbo rapporteert zijn bevindingen aan het bestuur. En het bestuur van de lokale omroep moet hier ieder jaar verantwoording over afleggen in het jaarverslag.

De bevindingen van het pbo kunnen ook informatief zijn voor het Commissariaat bij het houden van toezicht op de publieke media-opdracht. De omroep moet journalistiek aanbod verzorgen dat relevant is voor de gehele breedte van het verzorgingsgebied, en niet slechts een deel ervan. De verslaglegging moet verspreid zijn over alle aangesloten gemeenten. Het Commissariaat ziet hierop toe op basis van het beleidsplan bij aanwijzing en lokale publieke omroepen leggen hier verantwoording over af in hun jaarverslagen.

Ten slotte worden lokale omroepen tijdens de aanwijzingsperiode verplicht zichzelf te evalueren over hoe uitvoering wordt gegeven aan de publieke mediaopdracht op lokaal niveau. Naar aanleiding van die zelfevaluaties kan de NLPO een onafhankelijke evaluatie instellen, naar een specifiek aspect van de uitvoering van de publieke mediaopdracht op lokaal niveau of naar (een deel van) de lokale omroepen. De uitkomsten van zowel de zelfevaluaties als de onafhankelijke evaluatie worden openbaar gemaakt. Op deze wijze wordt duidelijk hoe de lokale publieke omroepen uitvoering geven aan de publieke mediaopdracht op lokaal niveau.

3.

Verder stelt de regering dat programmatisch differentiëren mogelijk blijft in het nieuwe stelsel. Het wetsvoorstel regelt dat een lokale omroep één organisatie vormt voor het verzorgingsgebied als geheel, terwijl het media-aanbod daarbinnen programmatisch kan worden toegespitst op afzonderlijke gemeenten of doelgroepen. De keuze voor dergelijke programmatische differentiatie is aan de lokale publieke omroep, die op deze wijze kan aansluiten bij de behoeftes in het lokale verzorgingsgebied.¹³¹ Hoe waarborgt de regering dat kleinere kernen voldoende aandacht blijven krijgen? Nu de keuze voor programmatische differentiatie bij de streekomroep ligt, is niet verzekerd dat het aanbod voor deze kernen op peil blijft.

De mogelijkheid die het wetsvoorstel biedt aan lokale omroepen om ook in het nieuwe stelsel programmatisch te blijven differentiëren, is slechts één van de maatregelen om te borgen dat het lokale aanbod ook in kleinere kernen op orde blijft. Het wetsvoorstel bevat meerdere andere maatregelen.

Met het wetsvoorstel wordt de opdracht aan lokale omroepen minder algemeen. De omroep moet journalistiek aanbod verzorgen dat relevant is voor de gehele breedte van het verzorgingsgebied, en niet slechts een deel ervan. De verslaglegging moet verspreid zijn over alle aangesloten gemeenten.

Lokale herkenbaarheid heeft bovendien in de aanwijzingsprocedure een nadrukkelijke plek gekregen. Het beleidsplan van lokale omroepen moet conform artikel 2.87n, eerste lid, van het

¹³⁰ Voorgesteld artikel 2.87m, tweede lid.

¹³¹ Kamerstukken I 2026/27, 36917, E, p. 45.

wetsvoorstel bijzondere aandacht hebben voor de journalistieke inhoud in iedere gemeente van het lokale verzorgingsgebied. Kandidaat-omroepen moeten daarnaast in de aanwijzingsprocedure opnemen hoe ze de geografische en sociaal-culturele verscheidenheid in het lokale verzorgingsgebied willen gaan bedienen, en hoe het media-aanbod vindbaar en zichtbaar zal zijn. Gemeenteraden wordt vervolgens gevraagd hierover te adviseren.¹³²

Het pbo blijft daarnaast het wettelijk verplichte orgaan dat zorgt voor verankering van de lokale publieke omroep in de samenleving. De positie van het pbo wordt verstevigd in het wetsvoorstel. Het pbo moet een afspiegeling zijn van de maatschappelijke, culturele, godsdienstige en geestelijke stromingen binnen de gehele streek. Bovendien regelt het wetsvoorstel dat er in het pbo vanuit elke gemeente minimaal een lid deelneemt dat die gemeente vertegenwoordigt.¹³³

Bovenstaande maatregelen zorgen ervoor dat in het nieuwe stelsel ook de kleine kernen voldoende aandacht (blijven) krijgen.

4.

Gemeenten kunnen aanvullende middelen beschikbaar stellen. Tegelijk moeten toekomstige streekomroepen al bij hun aanvraag een begroting voor vijf jaar indienen, terwijl gemeentelijke besluitvorming over een eventuele bijdrage tijd vergt. Dat roept vragen op over de uitvoerbaarheid en over de grens tussen rijksbekostiging en gemeentelijke aanvulling.

a. Kan de regering bevestigen dat aanvullende gemeentelijke bekostiging vrijwillig is en dat iedere gemeente ook zonder zo'n bijdrage op de reguliere uitvoering van de lokale publieke mediaopdracht kan rekenen? Hoe kunnen aanvragers een sluitende meerjarenbegroting opstellen zolang eventuele gemeentelijke bijdragen nog niet vaststaan?

b. Indien de regering het bovenstaande niet kan bevestigen, welke extra middelen worden voor gemeenten vrijgemaakt voor deze extra taak?

Per 2028 van is er een jaarlijks bedrag van ruim € 31 miljoen bestemd voor de maximaal tachtig lokale publieke omroepen, en dit wordt ook als zodanig geoormerkt op de begroting van het ministerie van OCW. Met deze impuls beoogt de regering ervoor te zorgen dat, ongeacht of gemeente(n) ervoor kiezen om aanvullend bij te dragen, in ieder lokaal verzorgingsgebied, en daarmee in iedere gemeente, in elk geval een professionele journalistieke basis kan worden neergezet door de lokale publieke omroep. Bovendien zorgt de regering zo voor een voorspelbare en duurzame bekostiging in elk lokaal verzorgingsgebied.

Het wetsvoorstel creëert daarnaast de mogelijkheid voor gemeenten om aanvullend financieel bij te dragen aan de lokale publieke omroep die in hun gemeente media-aanbod verzorgt. Het gaat hier om een autonome, vrijwillige keuze van de gemeente. Hiermee blijft er ruimte voor maatwerk, zodat gemeenten ook in het nieuwe stelsel kunnen blijven inspelen op specifieke lokale omstandigheden en wensen, zoals zij nu op verschillende plekken ook al doen.

Mede vanuit het oogpunt van het bieden van gelijke kansen moeten gemeenten die aanvullend willen bekostigen voorafgaand aan de periode waarin aanvragen voor aanwijzing als lokale publieke omroep kunnen worden ingediend bekend maken hoeveel middelen zij hiervoor beschikbaar stellen. Zo kunnen alle geïnteresseerden met deze aanvullende middelen rekening houden. Deze systematiek is vergelijkbaar met die van de Rijksbegroting, waarmee eveneens voorafgaand aan de

¹³² Gewijzigd voorstel van wet, Kamerstukken I 2025/26, 36917, B, artikelen 2.87m tot en met 2.87o.

¹³³ Gewijzigd voorstel van wet, Kamerstukken I 2025/26, 36917, B, artikel 2.87m, tweede lid.

aanwijzingsperiode een meerjarig bedrag bekend wordt gemaakt. Verschillende gemeenten hanteren reeds een dergelijke meerjarenbegrotingssystematiek voor de lokale publieke omroep. Het vooraf beschikbaar stellen van het bedrag ondersteunt ook de onafhankelijkheid van de lokale publieke omroep ten opzichte van de gemeente. Het bedrag wordt immers in beginsel beschikbaar gesteld voor de functie van publieke omroep en niet voor een specifieke instelling.

Tijdens de behandeling van het wetsvoorstel in de Tweede Kamer is breed de wens uitgesproken bovenstaande systematiek van de aanvullende bekostiging te flexibiliseren. Met de motie van de leden Ceder, Mohandis, Krul en Oualhadj is de regering verzocht mogelijk te maken dat gemeenteraden ook na de start van de aanwijzingsperiode aanvullende bekostiging kunnen verstrekken voor de uitvoering van de publieke mediaopdracht op lokaal niveau.¹³⁴ De regering heeft daar uitvoering aan gegeven via een nota van wijziging.¹³⁵ Daarmee wordt mogelijk gemaakt dat gemeenten ook na de start van de aanwijzingsperiode aanvullende bekostiging kunnen verstrekken voor de uitvoering van de publieke mediaopdracht op lokaal niveau, indien zij dat willen.

c. Hoe onderbouwt de regering dat de rijksbijdrage voldoende is voor de reguliere uitvoering, inclusief journalistieke aandacht voor alle gemeenten binnen een verzorgingsgebied?

In de aanloop naar dit wetsvoorstel zijn er diverse adviezen uitgebracht over de verhoging van de middelen voor de lokale publieke omroepen. Naar aanleiding van het advies van de Raad van State over het wetsvoorstel is in de toelichting meer inzicht geboden in deze adviezen. Deze adviezen lopen uiteen: van € 2 per inwoner met een aftopping op 200 duizend inwoners, zoals geadviseerd door de ROB en RvC, tot een journalistieke basis van 3 fte. Dit laatste betreft een advies van het SvdJ.¹³⁶

De regering heeft getracht zoveel mogelijk aan te sluiten bij deze adviezen, en dus te gaan voor een hoger voorzien totaalbedrag dan de huidige bekostiging vanuit de gemeenten. Per 2028 is ruim € 31 miljoen bestemd voor de lokale publieke omroepen, Dit bedrag wordt ook als zodanig geormerkt op de begroting van het ministerie van OCW.

Dat betekent dat de voorziene bekostiging voor lokale omroepen vanuit het Rijk per 2028, van ruim € 31 miljoen, hoger ligt dan de bekostiging vanuit de gemeenten, op basis van de meest recente cijfers van het Commissariaat uit 2024. Op basis van de meest recente cijfers van het Commissariaat bedroeg de totale gemeentelijke bekostiging van lokale publieke omroepen in 2024 € 21,9 miljoen.¹³⁷ Met deze impuls beoogt de regering ervoor te zorgen dat in ieder lokaal verzorgingsgebied in ieder geval de journalistieke basis van 3 fte mogelijk is die geadviseerd wordt door het SvdJ. Bovendien zorgt de regering zo voor een voorspelbare en duurzame bekostiging in elk lokaal verzorgingsgebied.

5.

De aanvraagprocedure staat te beginnen op 15 november 2026 en loopt tot het eind van dit jaar. De daadwerkelijke aanwijzing volgt na de zomer van 2027.¹³⁸ Indien een gemeente tussentijds aanvullende middelen beschikbaar stelt, kan op dit moment niet worden meegewogen in de keuze

¹³⁴ Kamerstukken II 2025/26, 36917, nr. 27.

¹³⁵ Kamerstukken II 2025/26, 36917, nr. 37.

¹³⁶ Eindevaluatie Pilot professionalisering lokale publieke mediadiensten, SvdJ, april 2022.

¹³⁷ Dit blijkt uit de Evaluatie van de bekostiging van de Lokale Publieke Omroepen 2022 – 2024 van het Commissariaat, gepubliceerd bij Kamerstukken I 2025/26, 36917, B.

¹³⁸ Zie <https://www.cvdm.nl/sector/publieke-omroepen/lokale-omroep/streekomroepvorming/>.

tussen de aanvragers wat zij met die aanvullende middelen van plan zijn te doen. Immers moet de meerjarenbegroting al voortijds zijn ingediend. Kan de regering toezeggen in de aanvraagprocedure ruimte te laten om de meerjarenbegroting te actualiseren wanneer dergelijke nieuwe structurele middelen beschikbaar komen?

Mede vanuit het oogpunt van het bieden van gelijke kansen moeten gemeenten die aanvullend willen bekostigen voorafgaand aan de periode waarin aanvragen voor aanwijzing als lokale publieke omroep kunnen worden ingediend bekend maken hoeveel middelen zij hiervoor beschikbaar stellen. Zo kunnen alle geïnteresseerden met deze aanvullende middelen rekening houden. Het vooraf beschikbaar stellen van het bedrag ondersteunt ook de onafhankelijkheid van de lokale publieke omroep ten opzichte van de gemeente. Het bedrag wordt immers in beginsel beschikbaar gesteld voor de functie van publieke omroep en niet voor een specifieke instelling.

Tijdens de behandeling van het wetsvoorstel in de Tweede Kamer is breed de wens uitgesproken bovenstaande systematiek van de aanvullende bekostiging te flexibiliseren. Met de aangenomen motie van de leden Ceder, Mohandis, Krul en Oualhadj is de regering verzocht mogelijk te maken dat gemeenteraden ook na de start van de aanwijzingsperiode aanvullende bekostiging kunnen verstrekken voor de uitvoering van de publieke mediaopdracht op lokaal niveau.¹³⁹

De regering heeft daar uitvoering aan gegeven via een nota van wijziging.¹⁴⁰ Daarmee wordt mogelijk gemaakt dat gemeenten ook na de start van de aanwijzingsperiode aanvullende bekostiging kunnen verstrekken voor de uitvoering van de publieke mediaopdracht op lokaal niveau, indien zij dat willen. Dat is mogelijk vanaf het tweede jaar van de aanwijzingsperiode.¹⁴¹ Het aanwijzingsbesluit kan daartoe worden herzien met verruiming van het beleidsplan en begroting. Om te zorgen dat lokale publieke omroepen voldoende tijd hebben om te besluiten een herzieningsaanvraag in te dienen, wordt bepaald dat gemeenteraden die na de start van de aanwijzingsperiode aanvullend willen bekostigen, vóór 1 augustus het beschikbare bedrag voor de resterende jaren van de aanwijzingsperiode kenbaar maken.

Met het oog op de stabiliteit van de financiering van de lokale publieke omroepen blijft het de sterke voorkeur van de regering wel dat gemeenteraden voorafgaand aan iedere aanwijzingsperiode van vijf jaar het bedrag dat jaarlijks gedurende die periode beschikbaar is voor de bekostiging van de uitvoering van de publieke mediaopdracht op lokaal niveau, kenbaar maken.

6.

De toekomstige streekomroep voor de Waddeneilanden kent een aantal praktische uitdagingen die nergens anders in Nederland voorkomen. Theoretisch zijn het vijf gemeenten maar in de praktijk zijn het afzonderlijke eilanden met een uitgestrekt verzorgingsgebied. Journalistieke aanwezigheid op de eilanden betekent reizen per boot en lange reistijden, veelal niet rechtstreeks tussen de eilanden onderling, maar via vier havens op de vaste wal: Den Helder, Harlingen, Holwert en Lauwersoog. Dat maakt dat ook verblijfkosten niet ondenkbaar zijn. Tegelijkertijd moet elk eiland herkenbaar terugkomen in de streekomroep, met alle eisen en wensen van dien. Op welke manier wordt in de systematiek voor de streekomroep expliciet rekening gehouden met de geografische uitdagingen en unieke situatie van het Waddengebied, vraagt het lid van de fractie van OPNL tot slot?

¹³⁹ Kamerstukken II 2025/26, 36917, nr. 27.

¹⁴⁰ Kamerstukken II 2025/26, 36917, nr. 37.

¹⁴¹ Kamerstukken I 2025/26, 36917, B, voorgesteld artikel 2.87s1. Zie voor de artikelsgewijze toelichting bij dit artikel de tweede nota van wijziging: Kamerstukken II 2025/26, 36917, nr. 37.

De regering herkent net als de OPNL-fractie de specifieke kenmerken van het lokale verzorgingsgebied Waddeneilanden. Tegelijkertijd constateert de regering dat elk van de voorgestelde tachtig lokale verzorgingsgebieden eigen, unieke kenmerken kent.

De regering beoogt daarom met de voorgestelde verdeelsleutel expliciet rekening gehouden met elk lokaal verzorgingsgebied en de bijbehorende kenmerken. Het totaalbudget voor de lokale publieke omroepen wordt vanaf 2028 ieder jaar verdeeld aan de hand van deze verdeelsleutel, die wordt vastgesteld bij algemene maatregel van bestuur (waarvoor inmiddels door de Raad van State een advies met A-dictum is afgegeven, een blanco advies).¹⁴² De verdeelsleutel in de algemene maatregel van bestuur voorziet in een vast deel, dat hetzelfde is voor alle lokale publieke omroepen, en een variabel deel dat afhankelijk is van kenmerken van een lokaal verzorgingsgebied. Het aantal inwoners speelt een rol in het variabele deel van die verdeelsleutel, maar is niet doorslaggevend. Juist door aanvullende maatstaven, zoals het aantal kernen en het aandeel inwoners in landelijk gebied in de verdeelsleutel op te nemen, wordt expliciet rekening gehouden met lokale publieke omroepen die een groot gebied met relatief weinig inwoners bedienen, zoals de toekomstige lokale omroep voor de Waddeneilanden.

Specifiek voor de Waddeneilanden betekent dat bovendien volgens de huidige ramingen dat er voor dit verzorgingsgebied het hoogste jaarlijkse bedrag per inwoner is voorzien: ruim € 240.000 voor een gebied met circa 24.500 inwoners.¹⁴³ Ook hieruit blijkt dat de regering met de verdeelsleutel rekening houdt met de uitdagingen in een verzorgingsgebied als de Waddeneilanden.

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Rianne Letschert

¹⁴² [Wijziging van het Mediabesluit 2008. | Raad van State.](#)

¹⁴³ Kamerstukken II 2025/26, 32827, nr. 381.